

Elżbieta Jeżewska

Dział Malarstwa i Rzeźby

Rocznik Muzeum Narodowego w Kielcach 24, 117-145

2009

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ELŻBIETA JEŻEWSKA



DZIAŁ MALARSTWA I RZEŻBY

Dział Malarstwa i Rzeźby wydzielony został z Działu Sztuki w 1982 r. (równocześnie z Działem Rycin i Działem Rzemiosła Artystycznego); z kolei Dział Sztuki (od lat 50.) poprzedzał krótkotrwale Dział Historyczno-Artystyczny w powołanym tuż po II wojnie światowej Muzeum Świętokrzyskim. Do muzealnej kolekcji malarstwa i rzeźby od 1945 r. włączono najpierw dzieła z przedwojennego Muzeum Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego w Kielcach i równocześnie z mienia podworskiego przywiezionego do muzeum z przeszło 50 miejscowości powojennego województwa kieleckiego; napływały też dary i depozyty osób prywatnych, przekazy i depozyty urzędowe i wreszcie dzieła kupowane od lat 60., głównie obrazy należące zarówno do tzw. sztuki dawnej, jak i współczesnej (te ostatnie m.in. z corocznych plenerów organizowanych przez miejscowe władze i ZPAP Oddział Kielecki). Grupę depozytów wzbogaciło Muzeum Narodowe w Warszawie o cenne obrazy, które włączono na stałe do zbiorów tutejszego muzeum. Wszystkie pozyskiwane obrazy i rzeźby gromadzono z myślą o ekspozycjach, konserwując dzieła stopniowo.

Stan muzealiów na 31 grudnia 2005 r. wynosił 2058 pozycji inwentarzowych (w tym dyptyki, tryptyki i zwarte zespoły) i tzw. materiały pomocnicze. W 2006 r. do nowoutworzonego w muzeum Działu Sztuki Współczesnej przekazano 1049 dzieł inwentarzowych powstałych głównie po 1911 r. oraz większość materiałów pomocniczych.

W październiku 2008 r. omawiany dział liczy 952 muzealia inwentarzowe, z czasów od XV w. do ok. 1910 r. (plus późniejsze malarstwo historyczne), 29 depozytów i skromny zasób materiałów pomocniczych.

Opiekunami owych dzieł byli i są absolwenci różnych polskich uczelni, głównie historycy sztuki; przypomnijmy nazwiska tych podpisanych na kartach naukowych muzealiów, w katalogach wystaw, kuratorów wystaw, czy autorów artykułów na temat malarstwa i rzeźby, od roku 1952: Wanda Morawska (1952-1961), Barbara Modrzejewska (1954-1988), Wiesława Ozdoba-Kosierkiewicz (1963-1982), Marian Rumin (1972-1976), Anna Kwaśnik-Gliwińska (1976-1982), Łukasz

Kossowski (1978-1986), Anna Lewicka (1986-1988, dokumentalista), Elżbieta Łańczyk-Mielecka i Agnieszka Dombrowska (1988-1989), Bogusław Paprocki (1989-1995), Anna Myślińska (1990-1993), Iwona Rajkowska (1994-2006) i od 1986 r. niżej podpisana (Elżbieta Jeżewska; od 1988 kierownik działu).

Do grona wymienionych należy dodać Alojzego Obornego, historyka sztuki i wieloletniego dyrektora muzeum, z pasją „zdobywającego” od kolekcjonerów i z salonów PP Desa wartościowe obrazy, a także pieniądze na ich zakup, popularyzującego malarstwo w wydawnictwach muzealnych, w prasie lokalnej, na falach eteru oraz osobiście nadzorującego wystawy malarstwa.

Stałe wystawy muzeum, obecnie objęte patronatem działu to: *Wnętrza zabytkowe z XVII-XVIII wieku* (dalej *Wnętrza zabytkowe*) oraz *Galeria malarstwa polskiego i sztuki zdobniczej* (dalej *Galeria*) – obie ekspozycje w głównej siedzibie muzeum. W latach 1984-1988 czynna była także trzecia ekspozycja na prawach galerii: *Współczesne malarstwo polskie...* – w budynku będącym pierwszą siedzibą powojennego muzeum (pl. Partyzantów 3-5 – Rynek). Praca nad utworzeniem stałych ekspozycji trwała od powojnia przeszło 20 lat, zaowocowała najpierw otwarciem w 1968 r. *Galerii malarstwa polskiego* przeniesionej w 1972 r. do przyziemia pałacu (pl. Zamkowy 1), od 1998 r. udostępnionej w pałacowym skrzydle północnym i tutaj znacznie rozszerzonej do około 270 obrazów (dołączono również rzemiosło artystyczne jako regułę). W *Galerii* znowelizowanej znalazło się malarstwo od pocz. XVII w. – od późnego renesansu i wczesnego baroku, poprzez barok dojrzwały, rokoko, styl Stanisława Augusta, romantyzm i neoklasycyzm, liczne przykłady realizmu, historyzm, jak również postimpresjonizm, secesję i kierunki sztuki XX w. (Art Déco, formizm, koloryzm kapistowski). Obrazom towarzyszą rzeźby kameralne. Od chwili otwarcia *Galeria* była dumą muzeum i Kielc w ogóle, ciesząc się dużym zainteresowaniem zwiedzających, a pracownikom Działu Naukowo-Oświatowego i nauczycielom umożliwiała prowadzenie dla dzieci i młodzieży, studentów edukacji na temat epok od nowożytności po współczesność. Oglądamy zatem dzieła znane na forum ogólnopolskim: portrety „sarmatów” tj. szlachty polskiej podkreślającej swoje rycerskie pochodzenie, autorstwa mistrzów cechowych: B. Gołębiowskiego, A. J. Misiowskiego, Ł. Orłowskiego lub artystów dworskich sprowadzanych z zagranicy; prace malarzy z czasów króla Stanisława Augusta Poniatowskiego – m.in. J. Grassiego (*Portret Kościuszki*, z kolekcji Dzieduszyckich), portrety psychologiczne z XIX w. – prace A. Orłowskiego, R. Hadziewicz, A. Grottera, A. Kotsisa, M. Gottlieba, W. Gersona i młodej wówczas O. Boznańskiej z okresu monachijskiego (*Portret siostry. Iza Boznańska*); następnie wybitne portrety modernistyczne pędzla J. Pankiewicza (*Dziewczynka w czerwonej sukience. Józefa Oderfeldówna*), K. Krzyżanowskiego, S. Lentza, O. Boznańskiej z lat paryskich (np. pointylistyczny: *Pani z piskiem. Jadwiga Lipońska*); najwybitniejszych uczniów Jana Matejki: J. Malczewskiego, S. Wyspiańskiego (np. dziewczęca Eliza Pareńska na tle kwiatów), J. Mehoffera, L. Wyczółkowskiego (*Stanisław Szwarec*), czy W. Wojtkiewicza (*Maryna z Pareńskich Raczyńska*). Są również sceny historyczne: J. Brandta zadomowionego w Monachium (*Wyjazd królowej Marysienki z Wilanowa*), Juliusza Kossaka osiadłego w Krakowie, czy J. Męciny-Krzesza. Liczną grupę stanowią pejzaże. Z XIX w. pochodzą krajo-brazy: J. N. Głowackiego (Tatry), F. Kostrzewskiego, pierwszego nauczyciela J. Szermentowskiego (tegoż: weduty miast Kielecczyny z okresu studiów w Warszawie i widoki wiejskie będące apoteozą natury po 1860 r. z czasów „braterstwa z barbizonczykami” we Francji). Równie świetliste na wzór barbizonki są krajo-

brazy polskich i alpejskich terenów pędzla W.A. Maleckiego. Z kolei autorstwa realistów szkoły monachijskiej są niemal naturalistyczne, zarazem malarskie wizje północnego dżdżystego, czy śniegiem prószącego nieba, aż po obraz samej mgły (J. Chełmoński, *Roztopy*, J. Rapacki, *Poranek wiejski. Mgła*), obok światłocieniowego dzieła A. Gierymskiego *Katedra w Amalfi*, będącego definitywnym pożegnaniem malarza z północną Europą i wkroczeniem do słonecznej Italii. Impresjonizmem popisał się W. Podkowiński na małym pejzażu z Gór Świętokrzyskich *Widok Stupi Nowej*. Secesyjną kompozycją i syntetyczną grą plam barwnych odznaczają się widoki: J. Mehoffera, H. Uziembły, J. Stanisławskiego, jak również jego uczniów i następców w środowisku krakowskim i poza nim (S. Kamocki, S. Filipkiewicz, H. Szczygliński, S. Czajkowski), śmiałego kolorysty F. Pautscha zw. „Huculem”, czy działającego we Francji W. Ślewińskiego (*Pejzaż morski z Bretanii*). Krajobrazy korespondują ze scenami rodzajowymi obrazującymi częstokroć zajęcia i zwyczaje ludowe oraz z martwymi naturami, które – szczególnie piękne, modernistyczne – są autorstwa: W. Ślewińskiego, L. Wyczółkowskiego, O. Boznańskiej i A. Karpńskiego. Kompozycje symboliczne młodopolskie stworzyli: W. Podkowiński (*Miraże*), J. Malczewski (np. cykl „Polonia” 1917-1920 z kolekcji Wielopolskich z Chrobrza), S. Wyspiański (*Skarby sezamu*), czy młody W. Weiss (*Upiór na wierzbie*). Sale galeryjne ze sztuką Art Déco, formizmem i koloryzmem do 1945 r., w 2006 r. przeszły pod kuratelę Działu Sztuki Współczesnej.

Druga stała ekspozycja *Wnętrza zabytkowe z XVII-XVIII w.* na poziomie *piano nobile* pałacu, otwarta w 1971 r., integralnie powiązana z dziejami samego pałacu fundacji bpa krakowskiego Jakuba Zadzika (+1642) herbu *Korab*, kanclerza Polski i dyplomaty za panowania Zygmunta III i Władysława IV w negocjacjach pokojowych podczas wojen ze Szwecją i Moskwą, przeciwnika arian. Sale aranżują przede wszystkim malowidła artysty z kręgu królewskiego mecenatu, z pochodzenia weneccjanina Tomasza Dolabelli, z jego krakowskiego warsztatu, wmontowane w stropy ramowe: sceny historyczne (zachowane): *Pożar Moskwy w 1611 r.*, *Pakty i traktaty szwedzkie w latach 1629, 1635*; *Sąd nad arianami w 1638 r.* oraz obrazy towarzyszące, personifikacje Czterech Żywiołów i Czterech Pór Roku. Z omawianego działu pochodzą natomiast sztalugowe obrazy szkół włoskich, niderlandzkich i in., oraz rzeźby. W ten sposób włączono muzeum w elitarny krąg zabytkowych rezydencji polskich z epoki Wazów. Obrazy z XVII-XVIII w. ukazują: sceny wg Starego i Nowego Testamentu, mitologiczne, historyczne, portrety dostojników duchownych i świeckich, pejzaże i martwe natury, co koresponduje z tematyką na tapiseriach i innych wyrobach rzemiosła artystycznego. Tematy biblijne na obrazach to np.: *Ester na uczie u króla Ahaswera* (szkoła włoska), *Dawid z głową Goliata* (wg G. Biliverta), *Madonna z Dzieciątkiem i św. Janem Chrzcicielem* (C. Procacciniego), obraz obrotowy na blasze z *Chrystusem na krzyżu* i portretem z 1702 r., czy *Chrystus w Emaus* (w stylu dzieł J. Jordaensa). Na portretach widnieją postacie biskupów krakowskich: fundatora pałacu, bpa Zadzika (kopia wg oryginału z epoki, w zbiorach krakowskich), Konstantego F. Szaniawskiego – budowniczego Seminarium Duchownego w Kielcach, z 1. ćw. XVIII w.; oraz Kajetana I. Sołtyka na dwóch obrazach namalowanych przez związanego m.in. z Kielcami ks. Antoniego Brygierskiego. W Sieni pałacowej na piętrze wyeksponowano całopostaciowe wizerunki magnatów i szlachty w staropolskich strojach polskich, europejskich, lub zbrojach: Sołtyków z Kurozwęk (od 2008 depozyty rodzinny Popielów z Kurozwęk) i Wielopolskich z Chrobrza (od 2008 mienie podworskie wykupywane przez muzeum). W 2001 r. Dział partycypował w unowocześnionym

i wzbogaconym wystroju Apartamentu Biskupiego eksponując nowożytnie malarstwo sztalugowe o tematyce staro- i nowotestamentowej; włączono dodatkowo, m.in.: portrety duchownych, wizerunki sybill.

Wspomniana galeria *Współczesne malarstwo polskie* (1984-1988); autorzy scenariusza: Ł. Kossowski, W. Ozdoba-Kosierkiewicz) była skonstruowana z dzieł artystów wysoko ocenianych na niwie ogólnopolskiej, z włączeniem prac autorów z kieleckiego Oddziału ZPAP, w następujących działach: *Po wojnie* – z malarstwem kolorystów, w tym dawnych „kapistów” (W. Weiss, J. Cybis, H. Rudzka-Cybisowa, A. Nacht-Samborski, E. Eibisch, Cz. Rzepiński, W. Taranczewski) i obrazami tradycyjnych realistów (A. Oleś) oraz nowej awangardy z echem wojny i powojennych przekształceń społecznych (T. Kantor, B. Linke, M. Makarewicz, M. Rolicz, T. Niesiołowski). Następnie prezentowano kierunki: *Abstrakcja ekspresyjna* (J. Tchórzewski, T. Brzozowski, A. Lenica, M. Jarema, E. Różańska, J. Maziarska – sztuka materii; T. Dominik), *Znak* (J. Stern, J. Kraupe-Świdorska, J. Dobkowski, S. Gierowski, J. Wolff), *Abstrakcja geometryczna* (H. Stażewski, A. Marczyński, A. Wsiołkowski, J. Berdyszak, J. Ziemiński, Z. Moralski), *Pejzaż* (B. Jonscher, J. Stajuda, J. Szancencbach, S. Teisseyre, Z. Kurkowski, H. Naksianowicz), *Metafora* (J. Lebenstein, K. Bereźnicki, J. Waltoś, J. Sienicki, E. Geppert), *Nowy realizm* (Ł. Korolkiewicz, T. Pągowska, Z. Grzywacz, A. Fałat, „wychodzący” z ram tego kierunku F. Starowieyski, J. Trzcńska) i *Nadrealizm – groteska* (Z. Beksiński, W. Hasior, K. Mikulski, A. Guenter, M. Anto, Z. Makowski, H. Waniek; E. Markowski, M. Sapetto, K. Jackowski). Nie sposób przywołać wszystkich artystów tu reprezentowanych, tym bardziej, że tuż po kolejnych zakupach włączano dalsze dzieła (np. obrazy siostr Alicji i Bożeny Wahl, Erny Rosenstein, L. Mianowskiego). Obrazom towarzyszył rząd blatów z grafiką polską i przykłady rzeźby – dary J. Kuracińskiego – „Dawida II.”: *Macierzyństwo I* (w drewnie) i *Macierzyństwo II* (brąz / marmur).

Wystawy czasowe muzeum urządzało od powojnia dwubiegunowo: organizując pokazy sztuki dawnej (malarstwo, rzeźba, rzemiosło artystyczne) – również w kooperacji z innymi muzeami – oraz równolegle wystawy „sztuki żywej”, tj.: indywidualne i zbiorowe pokazy wyróżniających się artystów plastyków, najczęściej w porozumieniu z ZPAP i BWA w Kielcach. Te obowiązki przeszły z Działu Sztuki na Dział Malarstwa i Rzeźby. Podobnie przy planowaniu zakupów dzieł sztuki starano się pamiętać zarówno o zabytkach, jak i o plastyce współczesnej. Dawne malarstwo propagowano początkowo w dwóch priorytetowych nurtach: portret staropolski (XVII-XVIII w.) i malarstwo pejzażowo-rodzajowe (XIX w. pocz. XX w.).

Z czasem do portretów staropolskich dołączano także XIX-wieczne, a także rozwinęto szeroko problematykę Młodej Polski i okres 20-lecia międzywojennego.

Pierwsza powojenna wystawa z 1946 r.: *Wiek XVII i XVIII – malarstwo, grafika, rzeźba, sprzęty* (z przewagą mienia podworskiego) wychwyciła następujące rodzaje malarstwa: portrety, sceny religijne, mitologiczne, rodzajowe, pejzaże i martwe natury. W pierwszej pozycji katalogu tej wystawy wymieniono portret biskupa krakowskiego Piotra Myszkowskiego z kolekcji Wielopolskich z Chrobrza – obecnie obraz na stałej ekspozycji *Wnętrza...* . Z kolei przejęty ze zbiorów przedwojennego kieleckiego Muzeum PTK, na tej wystawie znalazł się portret szlachecki trumienny z 1702 r. (*Szlachcic herbu Lis*) – otwierający teraz *Galerię*. Wygląd i zasób tej jakże istotnej wystawy z 1946 r. znamy dzięki jej katalogowi i fotografiom opublikowanym w „Roczniku Muzeum Świętokrzyskiego”, w t. 2 z 1964 r. Staropolskie portrety pokazywało muzeum długofalowo w serii wystaw okresowych w Polsce,

od 1959 do ok. 1990 r., kolejno: w pobliskich muzeach w Sandomierzu, Jędrzejowie, Radomiu i Ostrowcu Świętokrzyskim oraz w: Częstochowie, Bielsku-Białej, Raciborzu, Opolu, Nysie, Brzegu, Piotrkowie Tryb. i Płocku. „Zabłysnęły” one w macierzystym muzeum na wystawie *Portret sarmacki ze zbiorów Muzeum Narodowego w Kielcach* w sezonie 1977/1978, z katalogiem autorstwa W. Ozdoby-Kosierkiewicz. Wystawie towarzyszyła sesja naukowa pod tym samym tytułem. Dzieła od późnorenesansowych po wczesnoklasycystyczne były tematem sesyjnych referatów, a następnie artykułów kuratorów tego przedsięwzięcia: B. Modrzejewskiej i W. Ozdoby-Kosierkiewicz (por., „Rocznik Muzeum Narodowego”, t. 12 z 1982); referaty wygłosili też zaproszeni goście. Ukoronowaniem popularyzacji „sarmackich” portretów stały się ich pokazy w latach 80.: w Londynie, Helsinkach oraz Turku (Finlandia), a za pośrednictwem krakowskiego Muzeum Narodowego także w Austrii w 1990 r. Ponadto, portrety te, na niewielkich i krótkotrwałych pokazach gościły w klubach MPiK i domach kultury w obrębie „kulturowej” aglomeracji kieleckiej czy krakowskiej.

Równolegle, skupiano uwagę na dziejach malarstwa krajobrazowego doprowadzając do wyeksponowania wybitnego pejzażysty Józefa Szermentowskiego (1833-1876), „Syna Ziemi Kieleckiej”, absolwenta warszawskiej SSP, we Francji uznanego za przedstawiciela „bractwa barbizończyków” plenerujących w lesistych okolicach Paryża, laureata nagród międzynarodowych (Paryż, Londyn). W latach 50. poświęcono mu wystawę ze zbiorów własnych muzeum, a następnie na przełomie lat: 1969/1970, wspólnie z Muzeum Narodowym w Warszawie – dużą wystawę monograficzną (108 eksponatów), na której znalazły się wszystkie dostępne wówczas prace artysty ze zbiorów polskich (kurator B. Modrzejewska). Wagę tej prezentacji podkreśla fakt, że otwierano ją w obecności wiceministra Kultury i Sztuki, a jej pokłosiem były objazdowe wystawy w muzeach Radomia i Sandomierza (1970). W 2005 r. obrazy J. Szermentowskiego zawitały też do Muzeum w Szydłowcu (Zamek).

Drugim wylansowanym przez muzeum pejzażystą wywodzącym się z okolic Kielc był Władysław Aleksander Malecki (1836-1900), którego prace również uważano za granicą (Monachium) i nagrodzono (Londyn), a kieleckie muzeum udostępniło na monograficznej wystawie ze zbiorów polskich w 1999 r. Inicjatorem tego przedsięwzięcia i katalogu naukowego był Alojzy Oborny – kurator wystawy. Ministerstwo Kultury i Ochrony Dziedzictwa Narodowego nagrodziło ją *Sybillą 1999* III stopnia.

Malarstwo pejzażowo-rodzajowe wielu artystów z XIX i pocz. XX w. upowszechniało muzeum kieleckie *in situ* oraz w innych muzeach polskich i zagranicznych przez wiele lat. W 1975 r. odbyła się, bardzo istotna także dla służb Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Kielcach, wystawa *Ikonografia zabytków Kielecczyny w malarstwie do 1944 roku* przygotowana przez M. Rumina, ze zbiorów własnych muzeum i innych polskich muzeów, z naukowym katalogiem autorstwa kuratora ekspozycji. Dwa lata później w 1977 r. zaprezentowano polskie malarstwo pejzażowo-rodzajowe w Muzeum Okręgowym w Piotrkowie Trybunalskim, z katalogiem autorstwa kurator W. Ozdoby-Kosierkiewicz, a w 1978 r. – wersję rozszerzoną tego pokazu w Muzeum Okręgowym w Sandomierzu z katalogiem kurator B. Modrzejewskiej. W latach kolejnych nastąpiły zagraniczne pokazy o tej samej tematyce: w 1979 r. w Berlinie – z katalogiem B. Modrzejewskiej, następnie w Atenach – z katalogiem przygotowanym przez B. Modrzejewską i A. Obornego, a w 1981 – w Pradze i Nitrze na Słowacji, z katalogiem tych samych kuratorów.

Wszechstronny artystycznie nurt Młodej Polski zaistniał na osobnych ekspozycjach. Łukasz Kossowski przygotował w kooperacji z doświadczoną japonistką z Muzeum Narodowego w Krakowie, Zofią Alberową oryginalną wystawę *Inspiracje sztuką Japonii w malarstwie i grafice polskich modernistów* otwartą w tym samym muzeum w 1980 r., z naukowym katalogiem. O jej powodzeniu wśród zwiedzających świadczyły jej kolejne pokazy: w Pałacu Sztuki w Krakowie i w Muzeum Narodowym w Warszawie, a jej autor otrzymał prestiżową nagrodę Stowarzyszenia Historyków Sztuki im. ks. Sz. Detloffa. Kossowski samodzielnie opracował następnie w 1985 r. ogólnopolską wystawę *Pejzaże Wojciecha Weissa (1875-1950)* – modernisty związanego z Krakowem, także z katalogiem naukowym. I tym razem następne pokazy wystawy odbyły się: w warszawskim Muzeum Narodowym i krakowskim Pałacu Sztuki. Z kolei B. Modrzejewska, wraz z W. Ozdobą-Kosierkiewicz przygotowały dla odbiorców niemieckich wystawę wraz z katalogiem *Polnische Malerei und Graphik um 1900* przewiezioną w 1987 r. do niemieckiego Karl-Marx-Stadt (Chemnitz), a potem do Berlina Wschodniego. Pokazano wówczas najlepsze dzieła z kieleckiego muzeum: J. Pankiewicza *Dziewczynka w czerwonej sukience*, J. Malczewskiego *Pastuszek z chimera*, czy O. Boznańskiej *Martwa natura z budzikiem*. Różnorodną tematycznie twórczość malarską uprawiali też uczniowie modernistów, lansowani również przez muzeum. I tak dzięki żarliwemu zaangażowaniu i darom dla muzeum Marianny Żechowskiej, wdowy po artyście wystawiono dużą grupę prac Stefana Żechowskiego (1912-1984) malarza i rysownika, „późnego modernisty” z Książa Wielkiego – w 1997 r. (kurator: I. Rajkowska; E. Polit – Dz. Rycin). W 2001 r., w oparciu o kolekcję prac Henryka Czarneckiego (1889-1972), malarza i zasłużonego pedagoga czynnego długie lata w Kielcach oraz dokumentów po nim przechowanych w Warszawie i przekazanych muzeum przez Wandę Czarnecką (córkę malarza) – zorganizowano wystawę monograficzną Henryka Czarneckiego (kurator I. Rajkowska). Obu tym wymienionym ekspozycjom towarzyszyły katalogi tutejszego muzeum.

Wymogi istniejącego w Polsce systemu społeczno-politycznego spowodowały pokazy: *Tematyka rewolucyjna w malarstwie* w 1969 r. (25-lecie PRL), *Tematyka robotnicza w malarstwie polskim XX wieku* (1978) i *Malarstwo Polski Ludowej* (1979) – ta ostatnia była prezentacją muzealnych zasobów współczesnej plastyki (Ł. Kossowski).

Niezależnie od ekspozycji ze zbiorów własnych (wspomaganych niekiedy ekspонатami wypożyczonymi z innych muzeów łącznie z narodowymi) przejmowano całe wystawy od innych organizatorów. Niewielkie zespoły wybitnych dzieł na prawach kameralnych pokazów towarzyszyły wykładom z historii sztuki polskiej w ramach akcji „Muzea uniwersytetami kultury” (m.in. dzieła tak wytrawnych mistrzów, jak: P. Michałowski, T. Makowski, J. Cybis, czy Z. Pronaszko).

Zainicjowana przez dyrektora Alojzego Obornego współpraca z Muzeum Narodowym w Krakowie zaowocowała sprowadzeniem do Kielc serii dużych pokazów. W 1974 wystawiono arcydzieła z Galerii Sztuki „Sukiennice” i po raz drugi w roku 1991 (wówczas 73 obrazy, w tym: M. Bacciarelli *Autoportret*, P. Michałowski: *Señko*, *Szarża w wqwozie Somosierra*, J. Grassi *Michał Ogiński*, H. Rodakowski: *Autoportret przy sztalugach*, *Generał Dembiński*, A. Grottger *Pożegnanie*, J. Matejko *Wernyhora*). W roku 1981 przywieziono z Krakowa tzw. *Małą Panoramę Racławicką* pędzla W. Kossaka i J. Styki; przedsięwzięcie to powtórzono w 1994 r. ze względu na ogromne zainteresowanie zwiedzających. W 1994 r. pokazano z krakowskiego Muzeum Narodowego w dużym wyborze zabytkowe cerkiewne

ikony pochodzące z Rusi Halickiej i Rosji, z czasów od XV do XIX w., a także przykłady tzw. carskich i diakońskich wrót oraz „płaszczanicę”; były również małe ikony podróżne (scenariusz Bronisława Gumińska, Kraków). W 1996 r. muzeum gościło z Krakowa malarstwo grupy artystycznej Komitet Paryski (inaczej K. P.); następnie wystawy monograficzne: w 2001 r. – naszego wybitnego romantyka P. Michałowskiego, a w 2003 r. – równie utalentowanego malarza i grafika, modernisty L. Wyczółkowskiego. Ponadto w 2005 r. przejęto z krakowskiego Muzeum Narodowego retrospektywę, malarstwo i grafikę (z Działem Rycin), związanej od 1945 r. z Krakowem Danuty Leszczyńskiej-Kluzy.

Podjęta w 1977 r. współpraca z Muzeum Mazowieckim w Płocku pozwoliła zaprezentować w Kielcach wystawę *Secesja*, przy czym płocki zestaw eksponatów wzbogacono o obrazy z kieleckiego muzeum.

W 1988 r. eksponowano prace Bożenney Biskupskiej (Warszawa): jej ekspresyjne, wielkoformatowe malarstwo i rzeźbę z cyklu „Non omnis moriar” z lat 1985-1986. Niedługo później, na przełomie 1988/1989 r. przypomniano modernistyczne malarstwo Wojciecha Weissa i jego żony Ireny Weiss ps. Aneri z krakowskiej kolekcji rodziny artysty: „bonnardowskie”, rozświetlone portrety, sceny rodzajowe i pejzaże. Przedstawicielka tej samej rodziny, Zofia Weiss-Albrzykowska była autorką scenariusza do kolejnej wystawy przejętej w 1990 r. *Władysław Jaroński (1879-1965) Moje drogi malarzkie* – pokazu malarstwa, rysunku i pamiątek po tym późnomłodopolskim artyście zafascynowanym góralsszczyzną.

Z Muzeum Sztuki w Łodzi pozyskano w 2003 r. monograficzną wystawę *Karola Hillera (1891-1939)*: układy figuratywne, abstrakcje, dekoracje użytkowe i in. (scenariusz Zenobia Karnicka, Łódź).

Od lat 70. XX w. muzeum przyjmowało wystawy zagraniczne, wspierane finansowo przez Ministerstwo Kultury: dzieła rosyjskich artystów z XVIII-XIX w. (1973) i prace współczesnego malarza Arkadija Płastowa (1976); *Greckie malarstwo pejzażowe ze zbiorów Pinakoteki Narodowej w Atenach* (1981); niemieckie malarstwo (i grafikę) Karla Schmidta-Rottluffa, należącego w młodości do znanej awangardy wczesnoekspresjonistycznej (grupa „Die Brücke”) – z Muzeum Miejskiego w Karl-Marx-Stadt; z ukraińskiego Muzeum Sztuki z Winnicy – *Pejzaż ukraiński i miniatury portretowe* (1989): krajobrazy malarzy czynnych od końca XIX w. do 1988 r., w tym przedstawicieli modernistycznej tzw. szkoły zakarpackiej oraz portrety ukazujące władców francuskich (wybór B. Furnala z tut. muzeum, delegowanego do Winnicy). Na przełomie lat 1991/1992 miała miejsce prezentacja panoramy *Bitwa pod Grunwaldem* pędzla Zygmunta Rozwadowskiego i Tadeusza Popiela, z 1910 r., ze zbiorów Muzeum Historycznego z Lwowa, otrzymanej za pośrednictwem Muzeum Okręgowego w Radomiu, przedstawiającej bitwę grunwaldzką jako moment dynamicznego zwania dwóch wielkich armii. Panorami towarzyszyła wystawa historyczno-artystyczna ze zbiorów własnych muzeum, *Ku pogrążeniu serc* na temat dziejów ziem polskich pod zaborami, do wyzwolenia po I wojnie światowej, m.in. z obrazami bitew w kampaniach napoleońskich z udziałem Polaków, bitew w powstaniach na ziemiach polskich w XIX w. i z obrazem *Polonii zwycięskiej* z roku 1918, pędzla J. Malczewskiego.

Z Lwowa w 1995 r. muzeum przyjęło też wystawę *Myślistwo XVI-XIX w. ze zbiorów muzeów lwowskich*; omawiany dział udekorował ją stosownymi obrazami ze zbiorów własnych.

Dużą grupę obrazów, w tym portrety władców i dowódców wojskowych, sceny batalistyczne wypożyczał dział do różnych muzeów krajowych na wystawy

poświęcone polskim, dramatycznym dziejom; do takich należała, przygotowana w 1997 w kooperacji z Muzeum Narodowym w Krakowie, ekspozycja *Stawne bitwy oręża polskiego* (pokaz kielecki kurator A. Myślińska).

W ramach prezentacji polskich artystów czynnych za granicą w 2000 r. „objawił się” artysta – Rafał Olbiński, wywodzący się z Kielc, czynny długie lata w USA. W tutejszym muzeum na wystawie autorskiej na przełomie lat 2000/2001 zaprezentował m.in. malarstwo akrylowe, litografie i długą serię plakatów w efektownej oprawie scenograficznej Izabeli Chełkowskiej (Warszawa). W 2001 r. muzeum przyjęło w depozyt i udostępniło zwiedzającym 18 obrazów z francuskiej, prywatnej kolekcji Popielów (M. Popiel de Boisgelin) pędzla Józefa Czapskiego (1896-1993), początkowo kapisty, później lirycznego ekspresjonisty o orientacji francuskiej. Kolejne pokazy tej kolekcji odbyły się w Muzeum im. Przypkowskich w Jędrzejowie i Muzeum Okręgowym w Sandomierzu. Obrazy Czapskiego oddają skromne otoczenie artysty w domu w Laffitte k. Paryża (pokoiki nad biurem red. J. Giedroycia, wydawcy paryskiej „Kultury”), „domowe” martwe natury, lub motywy ze spacerów (jamnik w ubranku, wnętrza kawiarenek), a równocześnie ich „filozoficzne” odbicie w lapidarnych formach o nasyconym kolorycie. Dużą frekwencją cieszyła się także autorska wystawa artysty stale mieszkającego we Francji, Wojciecha Siudmaka *Siudmak. Fantastyczne światy* zorganizowana w 2004 r., z wydawnictwami własnymi artysty, którego technika, niezwykle precyzyjna, kojarzy się z komputerową, a wizje kosmiczne i parakosmiczne przepojone są iscie „duererską melancholią”. Pogodne trwanie emanowało natomiast z prac przejętych w tym samym roku od Fundacji „Signum” z Poznania: *Samuel Tepler (1918-1998)* z kolekcji przyjaciela malarza, Davida Malka. Były to obrazy artysty żydowskiego pochodzenia, po II wojnie światowej i po studiach we Włoszech, zamieszkałego w Izraelu, tworzącego pod wpływem sztuki włoskiej, z syntetycznie ukazanymi motywami figuratywnymi, pejzażami, układami martwych natur w tonacjach barwnych uwzględniających najczęściej jasny błękit.

Wiele działań Muzeum Narodowe w Kielcach finansowane było przez Fundację Współpracy Polsko-Niemieckiej, m.in. sfinansowanie części remontu północnego skrzydła pałacu, mieszczącego dziś *Galerię*, dofinansowywanie wystaw i wydawnictw muzeum. W zamian zorganizowano dwie prezentacje przybliżające niemiecką sztukę ze zbiorów polskich: w 1993 r. – *Sztuka niemiecka. Polska kolonia artystyczna w Monachium* złożona z eksponatów z różnych działów tutejszego muzeum; w przypadku malarstwa były to głównie obrazy „polskich monachijczyków” na czele z A. Gierymskim i J. Brandtem patronującemu Polakom studiującym i czynnym artystycznie w stolicy Bawarii. Następnie przygotowana w 1996 r. *Sztuka niemiecka 1450-1800 w zbiorach polskich* odbiła się szerokim echem w kraju. Udało się do Kielc sprowadzić m.in., dzieła malarskie: H. Kulmbacha, H. Dürera, (brat Albrechta), L. Cranacha Starszego – i z jego kręgu, A. Graffa, niemieckich pejzażystów-italianistów.

Od początku swej działalności muzeum otwierało swe sale dla artystów czynnych w Kielcach i w województwie, lub wywodzących się z tych terenów. Były to pokazy indywidualne i szerokie prezentacje lokalnego środowiska artystycznego. W czerwcu 1956 r. odbyła się *Wystawa Ryszarda Praussa (1902-1955) – pośmiertna* przy udziale Stanisława Praussa, brata bliźniego Ryszarda i wsparciu Wydziału Kultury PWRN w Kielcach oraz Centralnego BWA w Krakowie. Katalog tej wystawy objął 243 obrazy i rysunki w różnych technikach – wybór z „wieluset” pozostawionych przez R. Praussa: wedut zabytkowych miast zrujnowanych

w czasie II wojny na Dolnym Śląsku, także małopolskich – w „szatach rekonstrukcji historycznych” artyści, po części fantastycznych; nadto studia drzew, osób i koni.

W 1973 r. wystawiano malarstwo, kompozycje z elementów roślinnych (pestki owoców itp.) i scenografię Heleny Naksianowicz, w 1977 – prace Marcina Niziurskiego, a w 1989 r. miała miejsce retrospektywa malarstwa Zbigniewa Kurkowskiego ze zbiorów polskich (153 obrazy) – łącznie z namalowanym manifestacyjnie tuż przed wernisażem, obrazem *Ponure kadry PRL*.

W 1990 r. wicedyrektor B. Modrzejewska wystawiła *Lwów w rysunkach Władysława Szczepańskiego*, plastyka przybyłego z Lwowa do Kielc na stałe. W 2002 r. muzeum gościło pełne ekspresji, figuratywne *Malarstwo Mariana Czapli* rodem z miejscowości Gacki k. Szydłowa, profesora warszawskiej ASP. Nawiązuje on do niełatwej ludzkiej egzystencji, częstokroć odwołując się do tradycyjnych przedstawień sakralnych, np. pasywnych bliskich sztuce ludowej, podkreślając dobitnie „mocną” formę ekspresyjnymi zestawami barw i wyrazistą fakturą. Współzałożyciel powojennego Oddziału ZPAP w Kielcach, kielczanin Bolesław Cetner swoje 80-lecie obchodził w muzeum w 2004 r., w otoczeniu swoich 60 akwarelowych pejzaży i medali oraz pamiątek dotyczących partyzanckiej działalności (AK) w latach II wojny światowej. W tym samym roku autorską retrospektywę miał też Adam Wolski (Zagnańsk): malarstwo, relief, sztuka użytkowa, projekty wystroju architektury i in., który w różnych okresach swej działalności artystycznej dekorował budynki i urzędy w Kielcach; wykonuje także z upodobaniem kameralne formy, m.in. reliefy poświęcone zabytkowi przyrody, kilkusetletniemu dębowi „Bartek”.

Ważne prezentacje zbiorowe plastyków zrzeszonych w kieleckim ZPAP, pracujących w różnych technikach artystycznych, to od lat 70.: *XXV lat plastyki kieleckiej* (1972), *Przedwiośnie 1* (1976 r.), *Przedwiośnie 2* (1977), *Przedwiośnie 3* (1978). Muzeum „przypominało” również dzieła współczesne ze zbiorów własnych na wystawach z katalogami: *Współczesne malarstwo polskie ze zbiorów MNKi* na przełomie lat 1998/1999 (kurator I. Rajkowska) i na zorganizowanej w 2005 r. wspólnie z kieleckim BWA przekrojowej ekspozycji *Sztuka Kielecczyny po 1945 roku*, ukazując przeszło 240 eksponatów z różnych dziedzin, z przewagą malarstwa (kuratorzy: Marian Rumin – BWA, I. Rajkowska – MNKi). Poza salami tutejszego muzeum, ale z jego pomocą miały miejsce autorskie pokazy obrazów kieleckiego plastyka Krzysztofa Jackowskiego, w latach: 1968-2003 (kolejno: Kielce – Klub Nauczycielski; Starachowice, Włoszczowa; BWA w Kielcach i Oddział w Busku; BWA w Ostrowcu Św. – tu 16 obrazów ze zbiorów MNKi). W muzeum natomiast, K. Jackowski miał okazję publicznie omawiać jedną ze swoich prac – obraz *Jan Paweł II* na specjalnym pokazie „In memoriam” tuż po śmierci Papieża (2-3 kwietnia 2005). W 2006 r. muzeum wypożyczyło na autorską prezentację do kieleckiego BWA prace rzeźbiarskie nestora Stefana Maja (Kielce).

Prace z malarstwa i rzeźby brały także udział w ekspozycjach kolekcji wielodziałowych muzeum i publikowane były w wydawnictwach towarzyszących. W 1973 r. zaprezentowano taki cenny dar – zespół dzieł sztuki przekazanych w 1956 r. przez Ludwika W. Kielbassa z Sudolu k. Jędrzejowa (m.in. obrazy R. Hadziewicza, O. Boznańskiej, K. Krzyżanowskiego, J. Malczewskiego). Sukcesywnie pokazywano również nabytki pochodzące z różnych źródeł: w 1978 r. na wielkiej wystawie *Muzeum Skarbnicą Dóbr Kultury* – pozyskane w latach 1968-1978, w 1983 – nabytki z lat 1979-1983 i w 1988 r. z okazji 80-lecia muzeum – z lat 1984-1988.

Rok 2000, obchodzony w całej Europie jako epokowa cezura czasu, upamiętniała muzealna ekspozycja *Ornamenta Ecclesiae. Sztuka sakralna diecezji kieleckiej*, na którą z omawianego działu wystawiono wówczas m.in. późnogotyckie, drewniane figury: *Chrystusa Ukrzyżowanego* i *Chrystusa Frasobliwego* z początków XVI w. Krag kultury antycznej dał znać o sobie natomiast, na wystawie *Motywy mitologiczne w sztukach plastycznych* ze zbiorów kieleckich i warszawskiego Muzeum Pałacu w Wilanowie w 2006 r.; okazji przypominano wtedy miniatury wzorcowych dzieł antycznych, przywożone do Polski z podróży, takie jak: *Herkules Farnese*, *Afrodyta wg Doidalsesa z Bitynii*, *Psyche wg Praksytelesa*, czy *Eros i Psyche* wg klasycysty Canovy.

W 2003 r. nasza instytucja zasygnalizowała 95-lecie istnienia muzeum w Kielcach wykładając pamiątki po Muzeum PTK, w tym omawiany dział. Stuleciu muzeum, obchodzonemu bardzo uroczysto w 2008 r. towarzyszyły dwie duże ekspozycje ze zbiorów własnych: *Donatorzy MNKi* – na której Dział przypomniał m.in. wymieniony już cenny zbiór L. W. Kielbassa i pokazał po raz pierwszy w większym zakresie kolekcję po Irene i Janie Henryku Dąbrowskich (m.in. studia portretowe z XVI i XVII w.; pejzaże Stefana Dąbrowskiego z końca XIX w.); natomiast na bogatej prezentacji *Najcenniejsze zabytki Muzeum Narodowego w Kielcach* – wiele wspaniałych dzieł przeniesionych na ten czas z pałacowych *Wnętrz* i *Galerii*.

Dział partycypował też w ogólnopolskich wystawach artystyczno-literackich Muzeum Henryka Sienkiewicza w Oblęgorku, Oddziału MNKi: w monograficznej *Józef Deskur (1861-1915)...* w 2001 r., *Gwiazdozbiór czyli Sienkiewicz a środowiska artystyczne* – w 2006 r.; czy *Orientalna podróż Sienkiewicza a „Pan Wołodyjowski”* – w 2007 r.

Pojedyncze obrazy z Działu gościły na licznych i prestiżowych wystawach krajowych oraz zagranicznych; do tych ostatnich zaliczamy: *1000 lat kultury polskiej* w Londynie (1969/1970); *Sigismundus III. – Sobieski – Stanislaus. Goldene Freiheit die Zeit der polnischen Wahlkoenige* – w austriackim Schlosshof (1990); w niemieckim Moenchengladbach na prezentacji krakowskiej sztuki młodopolskiej (za pośrednictwem Muzeum Narodowego w Krakowie, 1991); w Dreźnie – w niemieckiej edycji *Pod jedną koroną...*, 1997); w Antwerpii – *Wielka podróż królewicza Władysława [Wazy]* – (1997); w Wilnie i Warszawie – na wspólnej wystawie *W kręgu wileńskiego klasycyzmu / Vilniaus klasicizmas* (1999/2000) z katalogiem polskim i litewskim; z okazji wchodzenia Polski do Unii Europejskiej – w Brukseli na wystawach *Przedwiośnie. Sztuka polska 1880-1920* (2001-2002) i Moskwie na ekspozycji: *Warszawa – Moskwa* (2004/2005). Po prezentacjach monograficznych twórczości J. Pankiewicza w kraju w sezonie 2005/2006 jeden z jego pejzaży z tutejszego działu – widok z wysokimi topolami włoskimi i snopami żętego zboża, z około 1912 r. – odbył „wielką podróż” w 2007 r.: najpierw do północnej Francji (Giverny) w pobliskie miejsca „narodzin” na plenerze, a następnie do USA.

W 2005 r. na sesję Działu Historii *Staszic w pamięci zbiorowej społeczeństwa polskiego* E. Jeżewska opracowała referat *Wizerunki S. Staszica w sztuce*.

Specjalny status posiadają muzealne sesje naukowe i popularno-naukowe. 1 czerwca 1978 r. z okazji wspomnianej wystawy portretu „sarmackiego” odbyła się ogólnopolska sesja poświęcona tej problematyce. Referaty wygłosili: z kieleckiego muzeum wspomniane kuratorki wystawy: Wiesława Ozdoba-Kosierkiewicz: *Polskie portrety XVII-XVIII w. ze zbiorów kieleckiego muzeum* i Barbara Modrzejewska: *Portret Franciszka Wielkopolskiego (próba atrybucji)*; jak również Janina Ruszczycówna z Muzeum Narodowego w Warszawie i prof. Władysław Czapliński

z Uniwersytetu Wrocławskiego. Z okazji 95 lat muzeum w 9 października 2003 r. na sesji *Region Świętokrzyski w badaniach regionalnych* wygłaszano szereg referatów, w tym na temat malarstwa R. Hadzewicza na tle sztuki Kielc w 2. poł. XIX w. – niżej podpisana, natomiast o kolekcji plastyki współczesnej Iwona Rajkowska. 15 marca 2006 r. odbyła się sesja na temat dzieł malarskich uczniów krakowskiej Szkoły Sztuk Pięknych (ASP od 1901) w czasach dyrektury J. Matejki i jego następców (m.in. J. Fałata), której towarzyszyła prezentacja. Udział w sesji wzięli kustosze z Muzeum Narodowego w Krakowie: Małgorzata Bujko, Anna Zeńczak i Andrzej Rajch, ponadto dr Marta Pieniążek-Samek z Akademii Świętokrzyskiej oraz Małgorzata Gorzelak z Muzeum H. Sienkiewicza w Oblęgorku i Elżbieta Jeżewska. Przypomniano twórczość najwybitniejszych uczniów J. Matejki, a zarazem patronów sal *Galerii*: J. Malczewskiego i S. Wyspiańskiego oraz innych artystów. Osobno wspomniano ekipę Piotra Nizińskiego biorącą udział w wystroju katedry kieleckiej do ok. 1919 r. (m.in. bratanek J. Matejki – Stefan Matejko). Muzeum bierze także udział w organizowanych przez Stowarzyszenie Historyków Sztuki O. Kielecki, sesjach z cyklu „Dwór polski”; w 2006 r. wygłoszono referat: *Portrety postaci historycznych w zbiorach Muzeum Narodowego w Kielcach. Mienie podworskie*, a w 2007 następny *Pamiętki z Kobylnik* – o portretach przechowywanych także w tutejszym muzeum.

Wykłady uzupełniające kursy dla studentów Wyższej Szkoły Pedagogicznej, później Akademii Świętokrzyskiej im. J. Kochanowskiego w Kielcach, a dziś Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach oraz dla słuchaczy Uniwersytetu III Wieku prowadzili wiele lat kustosze: B. Modrzejewska i A. Oborny; okazjonalnie także inne osoby zatrudnione w Dziale.

Do szczególnej kontemplacji malarstwa zachęcał dyrektor Oborny i kustosze działu wiążąc „słowo” o wybranych obrazach z muzyką, w antraktach koncertów kieleckiego Towarzystwa Muzycznego, w salach muzeum. Podobnie podczas wernisażu wystawy *Polskie malarstwo krajobrazowo-rodzajowe* z kieleckiego muzeum – w Muzeum Okręgowym w Radomiu (1978) – wystąpiła z recitałem znana pianistka Halina Czerny-Stefańska. Wykłady czy prelekcje sobotnie i niedzielne pracowników Działu w murach muzeum, a także na antenie Radia Kielce i innych kieleckich rozgłośni, dotyczyły przede wszystkim własnych wystaw i muzealiów, rocznic urodzin czy śmierci artystów. W ten sposób uczczono, np. 130. rocznicę śmierci J. Szermentowskiego (22 października 2006); 100. rocznicę śmierci S. Wyspiańskiego (22 czerwca 2007). Na przykładach dzieł w *Galerii* poruszano różnorodne zagadnienia łącznie z kostiumologicznymi (4 marca, 16 września 2007), *Podróże artystów i dzieł* (w Radiu Kielce 16 marca 2007; jedna z wielu audycji przygotowanych w muzeum przez red. Marię Bednarską), czy wielokrotnie omawiane związki artystów z zagranicznymi szkołami, ugrupowaniami artystycznymi od XIX w. (J. Szermentowski, W. Malecki i in.).

Problematyka związana ściśle z kieleckim pałacem biskupim z XVII w. (siedzioba muzeum) przejawia się sukcesywnymi prelekcjami, m.in. na temat malowideł Tomasza Dolabelli, z kręgu mecenatu bpa J. Zadzika (A. Celichowska – Pracownia Konserwatorska; E. Jeżewska); omówiono je dokładniej m.in.: 1 kwietnia 2001 r. oraz 21 września 2003 r. – wtedy w ramach corocznie organizowanego przez Akademię Świętokrzyską wrześniowego Kieleckiego Festiwalu Nauki. Na festiwalu w 2004 r. przypomniano z kolei XIX-wieczną kielecką kolekcję dzieł sztuki T. Zielińskiego, z której pochodzą wczesne obrazy J. Szermentowskiego w *Galerii* (E. Jeżewska).

Na dorobek naukowy pracowników działu składają się, obok scenariuszy wystaw, liczne publikacje na temat malarstwa i rzeźby w szerokim zakresie. Do nich należy praca autorstwa przywoływanych już wielokrotnie kustoszy B. Modrzejewskiej i A. Obornego: *Zbiory malarstwa polskiego. Katalog...* z 1971 r., a także długi szereg przewodników po muzeum i katalogów wystaw okresowych: polskich i zagranicznych różnych autorów, oraz ich artykuły w *Rocznikach* i na potrzeby miejscowego środowiska zamieszczone w *dziennikach* i *miesięcznikach*, takich jak wychodzące w Kielcach: „Przemiany”, „Ikar”, „Teraz”, „Dedal”; eseje w albumach dotyczących Kielc, w wydawnictwach ogólnopolskich, w prasie specjalistycznej, np. w „Spotkaniach z Zabytkami”. Z inicjatywy Stowarzyszenia Muzealników Polskich O. Świętokrzyski, a w kooperacji z muzeum, specjalnie dla dzieci przygotowano zeszyty na temat portretów i pejzaży w *Galerii (Portrety... 2004, Pejzaże... 2007)*. Bieżące informacje typu sprawozdawczego są zawarte w *Rocznikach muzeum* (23 tomy: 1963-2007), a od 2003 r. dodatkowo w „Raportach”.

W *Rocznikach* na uwagę zasługują wszystkie omówienia nowych artystycznych nabytków przez A. Obornego, od 1987 r. kontynuowane także przez pracowników Działu; jak również omówienia wystaw stałych i okresowych. Na wyróżnienie zasługują rocznikowe artykuły (z pełną literaturą), takie jak np.: *Wspomnienie o Ludwiku Wiktorze Kielbassie...* Tadeusza Przytkowskiego (t. 1); o portretowych miniaturach Augusta S. L. Postawki pióra W. Kusterskiego-Spalskiego (t. 2); o portretach staropolskich, autorstwa B. Modrzejewskiej i W. Ozdoby-Kosierkiewicz (t. 12); *W przymierzu z pięknem. Wspomnienie o Janie Henryku Dąbrowskim* Janusza Kuczyńskiego (t. 13). Z uwagi na zwrot właścicielom części mienia podworskiego wartościowe ikonograficznie stały się publikacje omawiające reprezentacyjne portrety przechowywane w muzeum, m.in. Deskurów z Sancygniowa (E. Jeżewska, t. 18).

Pracownicy Działu służyli także pomocą merytoryczną i fachową radą muzeom poza Kielcami, np. kustosz B. Modrzejewska długie lata współpracowała z Muzeum Regionalnym, następnie Okręgowym – obecnie im. Jacka Malczewskiego w Radomiu, ponadto brała udział w muzealnych komisjach zakupu: w Muzeum im. Przytkowskich w Jędrzejowie i Muzeum Regionalnym, następnie Okręgowym w Sandomierzu; misje te są kontynuowane.



LITERATURA

Opracowania autorskie pracowników MŚ i MNKi i wydawnictwa własne uwzględniające muzealia Działu Malarstwa i Rzeźby:

Skróty (alfabetycznie):

KFN – Kielecki Festiwal Nauki

MNKi – Muzeum Narodowe w Kielcach

Rocznik MŚ i Rocznik MNKi, – Rocznik Muzeum Świętokrzyskiego, Rocznik Muzeum Narodowego w Kielcach,

t. – tom

1946

- *Wiek XVI i XVII / malarstwo – grafika – rzeźba – sprzęty*, katalog wystawy, Kielce 1946

1963

- Przypkowski T., *Wspomnienie o Ludwiku Wiktorze Kielbassie i jego zbiorach w Sudole pod Jędrzejowem*, Rocznik MŚ, t. 1, 1963, s. 189-226
- Modrzejewska B., *Krajobraz okolicy podgórskiej J. Malczewskiego. Z ostatnich nabytków Muzeum Świętokrzyskiego*, Rocznik MŚ, t. 1, 1963, s. 131-136

1964

- *Historia Muzeum Świętokrzyskiego w Kielcach 1945-1961 r.*, Rocznik MŚ, t. 2, 1964, s. 31-52
- Kostecki-Spalski W., *Postawka – miniaturzysta*, Rocznik MŚ, t. 2, 1964, s. 363-374

1967

- Oborny A., *Kronika muzealna 1966 i 1967*, Rocznik MŚ, t. 4, 1967, s. 466-515

1968

- Oborny A., *Nowe nabytki Działu Sztuki Muzeum Świętokrzyskiego. Malarstwo*, Rocznik MŚ, t. 5, 1968, s. 241-254

1969

- Jakimowicz I., *Józef Szermentowski 1833-1876. Katalog wystawy*, Muzeum Świętokrzyskie w Kielcach, Warszawa 1969

1970

- Oborny A., *Nowe obrazy w zbiorach Muzeum Świętokrzyskiego (1968)*, Rocznik MŚ, t. 6, 1970, s. 605-618
- Oborny A., *Kronika muzealna 1968, nowe nabytki*, Rocznik MŚ, t. 6, 1970, s. 681-722

1971

- Modrzejewska B., Oborny A., *Zbiory malarstwa polskiego. Katalog*, Warszawa 1971
- Jakimowicz I., *Józef Szermentowski w kręgu mecenatu Tomasza Zielińskiego*, Rocznik MŚ, t. 7, 1971, s. 257-272
- Oborny A., *Nowe obrazy w zbiorach Muzeum Świętokrzyskiego (1969)*, Rocznik MŚ, t. 7, 1971, s. 273-292
- Szunke N., *Konserwacja obrazu Witolda Wojtkiewicza „Portret Maryny Raczyńskiej”*, Rocznik MŚ, t. 7, 1971, s. 393-312
- Jakimowicz I., *Na marginesie wystawy Józefa Szermentowskiego. Poprawki i uzupełnienia*, Rocznik MŚ, t. 7, 1971, s. 339-354

1973

- Głowacki K., Modrzejewska B., Ozdoba-Kosierkiewicz W., *Kolekcja Ludwika Wiktora Kielbassa w Muzeum Świętokrzyskim*, katalog wystawy, Kielce 1973

1975

- Rumin M., *Ikonaografia zabytków Kielecczyzny w malarstwie do 1944 r., katalog wystawy*, Kielce 1975
- Oborny A., *Kronika muzealna 1972 i 1973*, Rocznik MŚ, t. 9, 1975, s. 509-618

1977

- Ozdoba-Kosierkiewicz W., *Polskie malarstwo krajobrazowo-rodzajowe XIX i początek XX w. Katalog wystawy Muzeum Narodowego w Kielcach*, Piotrków Tryb. 1977
- Ozdoba-Kosierkiewicz W., *Portret sarmacki ze zbiorów Muzeum Narodowego w Kielcach*, Kielce 1977
- Oborny A., *Kronika muzealna 1974-1975*, Rocznik MNKi, t. 10, 1977, s. 463-512

1978

- Modrzejewska B., *Polskie malarstwo krajobrazowo-rodzajowe ze zbiorów Muzeum Narodowego w Kielcach* [katalog wystawy], Sandomierz 1978

1979

- Modrzejewska B., *Landschaften und Genreszenen in der polnischen Malerei des 19 und 20 Jahrhunderts. Aus den Sammlungen des Nationalmuseums Kielce, Maerz – April*, Berlin 1979
- Modrzejewska B., Oborny A., *Polish Landscape and Genre Painting from the 19th and 20th Centuries* [katalog wystawy], Ateny 1979

1980

- Oborny A., *Kronika muzealna 1976 i 1977*, Rocznik MNKi, t. 11, 1980, s. 257-364

1981

- *Greckie malarstwo pejzażowe ze zbiorów Pinakoteki Narodowej w Atenach. Katalog wystawy*, Kielce 1981 [wersja polska i angielska]
- Alberowa Z., Kossowski Ł., *Inspiracje sztuką Japonii w malarstwie i grafice polskich modernistów*, Kielce – Kraków 1981
- Kuczyński J., Oborny A., *Pałac w Kielcach. Przewodnik Muzeum Narodowego w Kielcach*, Kraków 1981
- Modrzejewska B., Oborny A., *Polska krajina od połoviny 19 století do roku 1939*, [katalog wystawy Muzeum Narodowego w Kielcach], Praha 1981

1982

- Modrzejewska B., *Dwa portrety Franciszka Gonzagi Wielopolskiego-Myszkowskiego w zbiorach Muzeum Narodowego w Kielcach i zagadnienie twórczości Antoniego Misiowskiego*, Rocznik MNKi, t. 12, 1980, s. 131-150
- Ozdoba-Kosierkiewicz W., *Portret polski XVII- i XVIII-wieczny ze zbiorów Muzeum Narodowego w Kielcach*, Rocznik MNKi, t. 12, 1980, s. 151-194
- Oborny A., *Kronika muzealna 1978*, Rocznik MNKi, t. 12, 1980, s. 371-425

1984

- Modrzejewska B., *Polish 17th-18th Century Portraiture* [katalog wystawy Muzeum Narodowego w Kielcach], London 1984

1985

- Kossowski Ł., *Pejzaże Wojciecha Weissa. Katalog*, Kielce 1985

1986

- Modrzejewska B., *Polska Fursteoch Gravportraett* [katalog wystawy Muzeum Narodowego w Kielcach w Helsinkach i Turku], Helsinki 1986

1987

- Modrzejewska B., Ozdoba-Kosierkiewicz W., *Polnische Malerei und Graphik um 1900. Exposition des Nationalmuseums Kielce / VR Polen Karl-Marx-Stadt* 1987

1988

- Kuczyński J., Kwaśnik-Gliwińska A., Jeżewska E., *Pałac w Kielcach. Przewodnik*, Kielce 1988

1989

- Jeżewska E., *Kurkowski Zbigniew – malarstwo. Katalog wystawy retrospektywnej*, Kielce 1989

1990

- Modrzejewska B., *Lwów w rysunkach Władysława Szczepańskiego* [ulotka], Kielce 1990
- Kossowski Ł., Ozdoba-Kosierkiewicz W., *Współczesne malarstwo polskie w kieleckim Muzeum. Uwagi na marginesie wystawy*, Rocznik MNKi, t. 15, 1990, s. 366-384
- Oborny A., *Nabytki artystyczne w roku 1984. Dział Malarstwa i Rzeźby*, Rocznik MNKi, t. 15, 1990, s. 399-419

1992

- Oborny A., *Nabytki artystyczne w roku 1984. Dział Malarstwa i Rzeźby*, Rocznik MNKi, t. 16, 1992, s. 313-333

1993

- *Sztuka niemiecka. Polska kolonia artystyczna w Monachium. Wystawa ze zbiorów Muzeum Narodowego w Kielcach* [folder, teksty zespół], Kielce 1993
- Jeżewska E., *Nabytki działów artystycznych i regionalnych w latach 1987 i 1988. Dział Malarstwa i Rzeźby*, Rocznik MNKi, t. 17, 1993, s. 271-279
- Jeżewska E., *Bożenna Biskupska. Malarstwo – rzeźba (prezentacja 8 lipca-20 sierpnia 1988)*, Rocznik MNKi, t. 17, 1993, s. 366-370
- Jeżewska E., *Wystawa jubileuszowa. Nabytki Muzeum Narodowego w Kielcach z lat 1984-1988 (prezentacja 10 października 1988 – 24 stycznia 1989)*, Rocznik MNKi, t. 17, 1993, s. 373-380

1994

- *Ikony z kolekcji Muzeum Narodowego w Krakowie. Wystawa w salach Muzeum Narodowego w Kielcach, Rynek 3-5, X 1994-II 1995*, [ulotka], Kielce 1994

1995

- Jeżewska E., *Portret z okresu międzywojennego w zbiorach Muzeum Narodowego w Kielcach. Malarstwo – rzeźba*, Rocznik MNKi, t. 18, 1995, s. 135-170
- Jeżewska E., *Galeria malarstwa polskiego Muzeum Narodowego w Kielcach. Zmiany i uzupełnienia 1992-1993*, Rocznik MNKi, t. 18, 1995, s. 243-254
- Jeżewska E., *Nabytki działów artystycznych i regionalnych z lat 1989-1992. Dział Malarstwa i Rzeźby*, Rocznik MNKi, t. 18, 1995, s. 265-274
- Jeżewska E., *Wystawa Pejzaż ukraiński i miniatury portretowe ze zbiorów Muzeum Sztuki w Winnicy (21 sierpnia – 15 października)*, Rocznik MNKi, t. 18, 1995, s. 333-336

1996

- *Sztuka niemiecka 1450-1800 w zbiorach polskich. Katalog wystawy*, Kielce 1996

1997

- Polit E., Rajkowska I., *Stefan Żechowski. Katalog wystawy*, Kielce 1997

1998

- Jeżewska E., Kwaśnik-Gliwińska A., *Galeria malarstwa polskiego i sztuki zdobniczej* [informator], Kielce 1998
- Oborny A., *Galeria malarstwa polskiego* [wkładka do informatora], Kielce 1998
- Oborny A., *Gallery of Polish Painting* [wkładka do informatora], Kielce 1998,
- Rajkowska I., *Współczesne malarstwo polskie ze zbiorów Muzeum Narodowego w Kielcach*, Kielce 1998
- Jeżewska E., *Kamocki pejzażysta. Obrazy artysty w zbiorach Muzeum Narodowego w Kielcach*, Rocznik MNKi, t. 19, 1998, s. 229-254
- Jeżewska E., Rajkowska I. *Nabytki Muzeum Narodowego w Kielcach w latach 1993-1995. Dział Malarstwa Rzeźby*, Rocznik MNKi, t. 19, 1998, s. 319-332

1999

- *Władysław Aleksander Malecki (1936-1900). Katalog wystawy monograficznej przygotowanej pod kierunkiem Alojzego Obornego*, Kielce 1999

2000

- Jeżewska E., *Rzeźba w zbiorach MNKi do roku 1939*, Rocznik MNKi, t. 20, 2000, s. 85-130
- Jeżewska E., Rajkowska I., *Nabytki Muzeum Narodowego w Kielcach w latach 1996-1997. Dział Malarstwa i Rzeźby*, Rocznik MNKi, t. 20, 2000, s. 353-366

2001

- Rajkowska I., *Henryk Czarnecki 1889-1972. Wystawa monograficzna. Katalog wystawy*, Kielce 2001
- Jeżewska E., *Józef Czapski. 18 obrazów z kolekcji rodziny Popiel de Boisgelin* [katalog wystawy], Kielce 2001

2002

- *Marian Czapla. W 30-lecie pracy twórczej. Wystawa przygotowana przez Muzeum Narodowe w Kielcach*, opr. zespół pod kierunkiem I. Rajkowskiej i M. Rumina, Kielce – Warszawa 2002

2003

- *95 lat Muzeum Narodowego w Kielcach 1908-2003* [wydawnictwo jubileuszowe], Kielce
- Jeżewska E., Rajkowska I., *Nabytki Muzeum Narodowego w Kielcach w latach 1998-2002. Dział Malarstwa i Rzeźby*, Rocznik MNKi, t. 21, 2003, s. 91-96

2004

- Jeżewska E., *Bolesław Cetner, Malarstwo – budzą nas kolory*, katalog wystawy, Kielce 2004
- Jeżewska E., Kwaśnik-Gliwińska A., *Malarstwo polskie i europejskie rzemiosło artystyczne. Galeria Muzeum Narodowego w Kielcach*, Kielce 2004
- Jeżewska E., *Malowidła historyczne z warsztatu Tomasza Dolabelli w Muzeum Narodowym w Kielcach*, IV KFN 12-21 września 2003, Prezentacje Festiwalowe, Kielce 2004

2005

- Rajkowska I., Rumin M., Zacharko S., *Sztuka Kielecczyny po 1945 roku. Ze zbiorów Muzeum Narodowego i Biura Wystaw Artystycznych w Kielcach* [katalog wystawy], Kielce
- Jeżewska E., *Sacrum a profanum. Obrazy o treściach religijnych i symbolicznych w Muzeum Narodowym w Kielcach*, „Dedal” 4/2005
- Jeżewska E., *Tomasz Zieliński – kolekcjoner*, V KFN 16-26 września 2004, Prezentacje Festiwalowe, Kielce 2005
- Jeżewska E., *Kielecki pałac. Portrety na galerii*, z cyklu „Wiem więcej”, Kielce 2005

2006

- *Motywy mitologiczne w sztukach plastycznych. Wystawa ze zbiorów Muzeum Narodowego w Kielcach i Muzeum Pałacu w Wilanowie*, Kielce 2006
- Jeżewska E., *Dzieła sztuki o tematyce żydowskiej a sztuka artystów żydowskich*, zbiory MNKi, „Dedal” 9/2006
- Jeżewska E., *Wspomnienie o Józefie Szermentowskim*, „Dedal” 10/2006
- Jeżewska E., *Artysta malarz Rafał Hadziewicz (1803-1886) – przed wystawą monograficzną*, Rocznik MNKi, t. 22, 2006, s. 78-89

2007

- Jeżewska E., *Malarstwo historyczne w zbiorach Muzeum Narodowego w Kielcach, (wydarzenia do II wojny światowej)*, Rocznik MNKi, t. 23, 2007, s. 69-109
- Jeżewska E., *Dzieła uczniów Jana Matejki eksponowane w Galerii malarstwa polskiego i europejskiego rzemiosła artystycznego Muzeum Narodowego w Kielcach*, Rocznik MNKi, t. 23, 2007, s. 301-309

2008

- Jeżewska E., *Kielecki pałac. Pejzaże na galerii*, z cyklu „Wiem więcej”, Kielce 2008
- *Donatorzy Muzeum Narodowego w Kielcach, katalog wystawy pod red. J. Mielcarskiej-Kaczmarczyk*, Kielce 2008
- *Najcenniejsze zabytki Muzeum Narodowego w Kielcach, katalog wystawy pod red. A. Kwaśnik-Gliwińskiej*, Kielce 2008

KATALOGI WYSTAW SPOZA MNKI I OPRACOWANIA, W KTÓRYCH UWZGLĘDNIONO MUZEALIA Z DZIAŁU MALARSTWA I RZEŻBY

(wybór)

- Jakimowicz I., *Tomasz Zieliński kolekcjoner i mecenas*, w: „Studia z historii sztuki” IS PAN, t. 15, Wrocław – Warszawa – Kraków – Gdańsk 1973
- *Polaków portret własny*, red. M. Rostworowski [katalog wystawy w Muzeum Narodowym w Krakowie w 1979 r.], Warszawa 1983 (I), 1986 (II)
- *Sigismundus III., Sobieski, Stanislaus. Goldene Freiheit die Zeit der polnischen Wahlkoenige*, [katalog wystawy zorganizowanej przez Muzeum Narodowe w Krakowie], Schlosshof im Marchfeld 1990
- *Jesteśmy*, wystawa w CBWA „Zachęta” w Warszawie, Warszawa 1991
- *Orient w sztuce polskiej*, red. B. Biedrońska-Słotowa, katalog wystawy w Muzeum Narodowym w Krakowie, Kraków 1992

- *Gdzie Wschód spotyka Zachód. Portrety osobistości dawnej Rzeczypospolitej 1576-1763. Katalog wystawy pod kierunkiem Jerzego Malinowskiego*, Muzeum Narodowe w Warszawie, Warszawa 1993
- *Chłopi w sztuce polskiej*, katalog wystawy w Muzeum Okręgowym w Radomiu, Radom 1994
- *Narodziny stolicy. Warszawa w latach 1596-1668*. red. P. Mrozowski, M. Wrede [katalog wystawy], Zamek Królewski w Warszawie, Warszawa 1996
- *Koniec wieku. Sztuka polskiego modernizmu 1890-1914* [katalog wystawy], E. Charazińska, Ł. Kossowski i inni, Muzeum Narodowe w Warszawie – Muzeum Narodowe w Krakowie, Warszawa 1996
- *Pod jedną koroną. Sztuka i kultura w dobie Unii Polsko-Saskiej. 26 czerwca – 12 października 1997*, [katalog wystawy w Zamku Królewskim w Warszawie], red. M. Męclewska, B. Grątkowska-Ratyńska, Warszawa 1997
- *Polonia – Polonia. Katalog wystawy*, oprac. A. Rottenberg, Galeria Sztuki Współczesnej „Zachęta” w Warszawie, Warszawa 2000
- *Ferdynand Ruszczyc 1870-1936. Życie i dzieło* [katalog – przewodnik], opr. S. Krzysztofowicz-Kozakowska, A. Kroplewska-Gajewska, Muzeum Narodowe w Krakowie, Kraków 2002
- *Oborny A. Pałac Biskupów Krakowskich / Muzeum Narodowe w Kielcach* [w:] Pieniążek-Samek M., Oborny A., Główka J., *Kielce. Historia – kultura – sztuka*, Kielce 2003
- *Artyści ze szkoły Jana Matejki*, katalog wystawy, red. K. Jarmuł, Muzeum Śląskie w Katowicach, Katowice 2004
- *Dziecko w malarstwie od XVI do końca XIX wieku ze zbiorów polskich*, [Katalog wystawy], opr. T. Pocheć-Perkowska, E. Micke-Broniarek, M. Ochnio i inni, Muzeum Pałac w Wilanowie, Warszawa 2004
- *Szlachetne dziedzictwo czy przeklęty spadek. Tradycje sarmackie w sztuce i kulturze*, [katalog wystawy], red. J. Dziubkova, Poznań 2004
- *Polski korona. Motywy wawelskie w sztuce polskiej 1800-1939. Katalog...*, Zamek Królewski na Wawelu – Państwowe Zbiory Sztuki, A. Janczyk, K. Kuczman (i in.), Kraków 2005
- *I po co myśmy tam jechali! Malarze polscy w Monachium*. Opracowanie E. Ptaszyńska, Z. Fałtynowicz, Muzeum Okręgowe w Suwałkach, *Wystawa 2005 roku*, folder wystawy, Suwałki 2005
- *Jan David II Kuraciński*, – katalog wystawy w Muzeum im. K. Pułaskiego w Warce, Warka 2005
- *Nastroje natury. Pejzaż monachijczyków w twórczości polskich monachijczyków w II połowie XIX wieku*, red. A. Krypczyk [katalog wystawy], Muzeum Historii Katowic, Katowice 2006
- *Usłyszeć obraz. Muzyka w sztuce europejskiej od XV do początku XIX wieku*, [katalog wystawy], red. B. Purc-Stępnia, Muzeum Narodowe w Gdańsku, Gdańsk 2007
- *Młoda Polska. Słowa, Obrazy, Przestrzenie. W hołdzie Stanisławowi Wyspiańskiemu* [katalog wystawy], red. Ł. Kossowski, Muzeum Literatury im. Adama Mickiewicza, Warszawa 2007

LISTA WYSTAW STAŁYCH
I CZASOWYCH MALARSTWA I RZEŹBY
(wybór)

Skróty:

Muzeum Narodowe w Warszawie – MNW

Muzeum Narodowe w Krakowie – MNK

1946

- Wystawa stała, pl. Partyzantów 3-5 (Rynek) – *Wiek XVII i XVIII/ malarstwo, grafika, rzeźba, sprzęty, czynna do 1962 r.*

1948

- Wystawa czasowa, pl. Partyzantów – *Wystawa obrazów Leona Wyczółkowskiego*
- Wystawa czasowa, pl. Partyzantów – *Wystawa jubileuszowa dr. Andrzeja Olesia – malarstwo*
- Wystawa czasowa, pl. Partyzantów – *Wystawa prac Jacka Malczewskiego, Leona Wyczółkowskiego, Teodora Axentowicza, Jana Stanisławskiego, Michała Wywiórskiego i Józefa Mehoffera*

1950

- Wystawa czasowa, pl. Partyzantów – *Malarstwo XIX w.*

1951

- Wystawa czasowa, pl. Partyzantów – *Malarze końca XIX i początku XX wieku*
- Wystawa czasowa, pl. Partyzantów – *Wystawa obrazów Józefa Szermętowskiego*

1953

- Wystawa czasowa, pl. Partyzantów – *Jan Matejko* [ze zbiorów innych muzeów]
- Wystawa czasowa, pl. Partyzantów – *Wystawa prac Nikifora*
- Wystawa czasowa, pl. Partyzantów – *Krajobraz i zabytki Kielecczyny w rysunkach prof. Ludwika Tyrowicza*

1954

- Wystawa czasowa, pl. Partyzantów – *Wystawa plafonów pałacu biskupiego w Kielcach*
- Wystawa czasowa, pl. Partyzantów – *Prace malarские Lubowieckiego i Słowińskiej*

1955

- Wystawa czasowa, pl. Partyzantów – *Przegląd historyczny malarstwa polskiego*

1956

- Wystawa czasowa pl. Partyzantów – *Wystawa Ryszarda Praussa – pośmiertna; Kielce – prezentacja wspólna z Wydziałem Kultury PWRN w Kielcach i CBWA w Krakowie*
- Wystawa czasowa, pl. Partyzantów – *Wystawa prac Stanisława Krzyształowskiego*

1957

- Wystawa czasowa, pl. Partyzantów – *Rembrandt*
- Wystawa czasowa, pl. Partyzantów – *Dziecko w malarstwie polskim*

1958

- Wystawa czasowa, pl. Partyzantów – *Portret sarmacki*
- Wystawa czasowa, pl. Partyzantów – *Wystawa malarstwa Grupy W-57*

- Wystawa czasowa, pl. Partyzantów – *Wystaw malarstwa Zofii Puszczyńskiej i Stanisława Watacha*

1958

- Wystawa czasowa, pl. Partyzantów – *Romantyzm w malarstwie polskim*
- Wystawa czasowa, pl. Partyzantów – *Jak powstaje obraz*

1963

- Wystawa objazdowa – *Polskie malarstwo krajobrazowo-rodzajowe 2. poł. XIX w. ze zbiorów Muzeum Świętokrzyskiego w Kielcach*; w muzeach: w Brzegu, Raciborzu, Bielsku-Białej

1964

- Wystawa objazdowa – *Portret sarmacki ze zbiorów Muzeum Świętokrzyskiego w Kielcach*; w Muzeum Śląska Opolskiego w Opolu

1965

- Wystawa czasowa, pl. Partyzantów – cykl: *Z dziejów malarstwa polskiego: Zbigniew Pronaszko* – z MNK; *Piotr Michałowski, Tadeusz Makowski, Jan Cybis, Witold Wojtkiewicz* – z MNW
- Wystawa objazdowa – *Portret sarmacki ze zbiorów Muzeum Świętokrzyskiego w Kielcach*; w Muzeum Piastów Śląskich w Brzegu

1966

- Wystawa czasowa, pl. Partyzantów – cykl: *Z dziejów malarstwa polskiego: Zygmunt Waliszewski, Konrad Krzyżanowski, Olga Boznańska* – z MNW; *kolorysty: Jan Cybis, Hanna Rudzka-Cybisowa, Czesław Rzepiński, Wacław Taranczewski, Jerzy Fedkowicz* – z MNK

1967

- Wystawa czasowa, pl. Partyzantów – cykl: *Z dziejów malarstwa polskiego: Jacek Malczewski, Grupa Krakowska*; ze zbiorów MŚ i MNK

Wystawy objazdowe

- *Polskie malarstwo krajobrazowo-rodzajowe ze zbiorów Muzeum Świętokrzyskiego w Kielcach*; w Muzeum Regionalnym w Ostrowcu Świętokrzyskim
- *Obrazy Jacka Malczewskiego ze zbiorów Muzeów w Kielcach i Radomiu*; w Klubie Nauczycielskim w Kielcach, w Muzeum Regionalnym w Ostrowcu Św., w KMPiK w Starachowicach
- *Polski portret „sarmacki” ze zbiorów Muzeum Świętokrzyskiego w Kielcach*; Klub Nauczyciela w Kielcach
- *Zabytki architektury w obrazach Ryszarda Praussa*; w Domach Kultury: w Pińczowie, Busku Zdroju, Sędziszowie
- *Akwarele Karola Chudeckiego*; w Muzeum Regionalnym w Ostrowcu Św., w Domach Kultury: w Szydłowie, Pińczowie

1968

- Wystawa stała, pl. Partyzantów – *Galeria malarstwa polskiego*

Wystawy objazdowe

- *Reprezentanci malarstwa polskiego 1. ćw. XX w. ze zbiorów Muzeum Świętokrzyskiego*; w KMPiK w Starachowicach
- *Malarstwo w okresie 25-lecia PRL ze zbiorów Muzeum Świętokrzyskiego*; w KMPiK w Starachowicach
- *Szkice frontowe Stefana Agielewicza*; Klub Nauczyciela w Kielcach
- *Obrazy Krzysztofa Jackowskiego*; w KMPiK w Starachowicach, w Powiatowym Domu Kultury we Włoszczowie, w Klubie Nauczyciela w Kielcach

- *Zabytki architektury w obrazach Ryszarda i Stanisława Praussów*; Kielce – pokazy: w Domu Kultury w Koniecpolu, w Powiatowym Domu Kultury we Włoszczowie, w Powiatowym Ośrodku Maszynowym w Hły
- *Malarstwo krajobrazowo-rodzajowe ze zbiorów Muzeum Świętokrzyskiego*; Muzeum Regionalne w Sandomierzu
- *Portret sarmacki i portret doby Oświecenia ze zbiorów Muzeum Świętokrzyskiego*; Muzeum Regionalne w Ostrowcu Św.

1969

- Wystawa czasowa, pl. Partyzantów – cykl: *Z dziejów malarstwa polskiego: Obrazy Stanisława Wyspiańskiego*
- Wystawa czasowa, pl. Partyzantów – *Tematyka rewolucyjna w malarstwie*; z okazji 25-lecia PRL
- Wystawa czasowa, pl. Partyzantów – *Wystawa obrazów Józefa Szermentowskiego*; monograficzna ze zbiorów polskich; komisarz B. Modrzejewska, I. Jakimowicz (MNW)

Wystawy objazdowe

- *Portret sarmacki ze zbiorów Muzeum Świętokrzyskiego*; w KMPiK w Starchowicach
- *Malarstwo polskie w okresie 25-lecia PRL ze zbiorów Muzeum Świętokrzyskiego*; w Muzeum Regionalnym w Radomiu
- *Polskie malarstwo portretowe ze zbiorów Muzeum Świętokrzyskiego (cz. II.)*; w Muzeum Regionalnym w Ostrowcu Św.
- *Wystawa obrazów Józefa Szermentowskiego ze zbiorów Muzeum Świętokrzyskiego i Muzeum Regionalnego w Radomiu*; w Muzeum Regionalnym w Radomiu

1970**Wystawy objazdowe**

- *Wystawa obrazów Józefa Szermentowskiego ze zbiorów Muzeum Świętokrzyskiego i Muzeum Regionalnego w Radomiu*; w Muzeum Regionalnym w Sandomierzu
- *Malarstwo polskie w okresie 25-lecia PRL ze zbiorów Muzeum Świętokrzyskiego*; w Muzeum Regionalnym w Ostrowcu Św.
- *Malarstwo Ryszarda Praussa*; w PGR Kluczkowo, Oksa

1971

- Wystawa stała, pałac w Kielcach – *Wnętrza zabytkowe z XVII-XVIII w.*; przygotowana przy współpracy Muzeum Narodowego w Warszawie; ekspozycja aktualna do nowelizacji w 2001

1972

- Wystawa stała, pałac – *Galeria malarstwa polskiego* [nowa aranżacja]; komisarz B. Modrzejewska, A. Oborny
- Wystawa czasowa, pałac – *XXV lat plastyki kieleckiej. Malarstwo, rysunek, grafika, rzeźba* – wystawa ZPAP i BWA w Kielcach,

1973

- Wystawa czasowa, pl. Partyzantów – *Malarstwo rosyjskie XVIII-XIX w. z Muzeum Narodowego w Warszawie*
- Wystawa czasowa, pl. Partyzantów – *Wystawa malarstwa i scenografii Heleny Naksianowicz*; autorska
- Wystawa czasowa, pl. Partyzantów – *Kolekcja Ludwika Wiktora Kielbassa w Muzeum Świętokrzyskim*; komisarze B. Modrzejewska, W. Ozdoba-Kosierkiewicz, K. Głowacki

1974

- Wystawa czasowa, pl. Partyzantów – *Arcydzieła z Galerii malarstwa polskiego Muzeum Narodowego w Krakowie „Sukiennice”*
- Wystawa – *Malarstwo polskie ze zbiorów Muzeum Świętokrzyskiego w Kielcach*; w Muzeum Historycznym m. Stołecznego Warszawy

1975

- Wystawa czasowa, pl. Partyzantów – *Ikonoografia zabytków Kielecczyny w malarstwie do 1944 r.*; komisarz M. Rumin

1976

- Wystawa czasowa, pl. Partyzantów – *Przedwiośnie 1*, wspólnie z ZPAP; doroczny pokaz malarstwa i rzeźby plastyków ze środowiska kielecko-radomskiego
- Cykl *Z dziejów malarstwa polskiego: Piotr Michałowski – Bitwa pod Somosierrą, 1835-1837*
- Cykl *Z dziejów malarstwa polskiego: Aleksander Gierymski – Powiśle, 1883*
- *Józef Pankiewicz – Martwa natura: po 1900* (pokaz jednego dzieła ze zbiorów własnych); w KMPiK w Starachowicach
- Wystawa czasowa, pl. Partyzantów – *Cztery pory roku w malarstwie polskim*; ze zbiorów własnych i Muzeum Narodowego w Krakowie, komisarz B. Modrzejewska
- Wystawa czasowa, pl. Partyzantów – *Wystawa obrazów Arkadija Płastowa (1893-1972)*; z Muzeum Narodowego w Warszawie i ze zbiorów muzeów ZSRR; komisarz W. Ozdoba-Kosierkiewicz

1977

- Wystawa czasowa, pl. Partyzantów – *Przedwiośnie 2*; wspólnie z ZPAP; doroczny pokaz malarstwa i rzeźby plastyków ze środowiska kielecko-radomskiego
- Wystawa czasowa, pl. Partyzantów – *Secesja ze zbiorów Muzeum Mazowieckiego w Płocku*; pokaz kielecki rozszerzony
- Wystawa czasowa, pl. Partyzantów – *Wystawa malarstwa i rysunku Marcina Niziurskiego*; autorska

Wystawy objazdowe

- *Polskie malarstwo krajobrazowo-rodzajowe XIX w. i pocz. XX w.*; ze zbiorów MNKi; w Muzeum Okręgowym w Piotrkowie Tryb.; komisarz W. Ozdoba-Kosierkiewicz
- *Portret sarmacki ze zbiorów MNKi*; w Muzeum Mazowieckim w Płocku; komisarz W. Ozdoba-Kosierkiewicz

1978

- Wystawa czasowa, pl. Partyzantów – *Muzeum skarbnicą dóbr kultury. Nowe zbiory Muzeum Narodowego w Kielcach 1968-1978*, w tym malarstwo; komisarz J. Kuczyński
- Wystawa czasowa, pl. Partyzantów – *Portret sarmacki ze zbiorów Muzeum Narodowego w Kielcach*; komisarze: B. Modrzejewska, W. Ozdoba-Kosierkiewicz
- Wystawa czasowa, pl. Partyzantów – *Tematyka robotnicza w malarstwie polskim XX w.*; komisarz A. Oborny
- Wystawa czasowa, pl. Partyzantów – *Przedwiośnie 3* wspólnie z ZPAP oraz BWA w Kielcach; doroczny pokaz malarstwa i rzeźby plastyków ze środowiska kielecko-radomskiego

Wystawy objazdowe

- *Polskie malarstwo krajobrazowo-rodzajowe wiek XIX i pocz. XX w.*; w Muzeum Okręgowym w Radomiu oraz w Muzeach Regionalnym w Pińczowie i Okręgowym w Sandomierzu
- *Portret sarmacki*; w Muzeum im. Przypkowskich w Jędrzejowie, w Muzeum w Piotrowie Tryb.

1979

- Wystawa czasowa, pl. Partyzantów – *Malarstwo Polski Ludowej...*; komisarz Ł. Kossowski

Wystawy zagraniczne

- *Polskie malarstwo krajobrazowo-rodzajowe 1860-1930*; I wersja w Berlinie (Wsch.), Ośrodek Informacji i Kultury Polskiej; II wersja w Atenach, Pinakoteka Narodowa, kuratorzy: B. Modrzejewska, A. Oborny

1980

- Wystawa czasowa, pl. Partyzantów – *Inspiracje sztuką Japonii w malarstwie i grafice polskich modernistów*; współpraca z Muzeum Narodowym w Krakowie; kuratorzy: Z. Alberowa, Ł. Kossowski; pokazy kolejne: TPSP (Pałac Sztuki) w Krakowie, Muzeum Narodowe w Warszawie

1981

- Wystawa czasowa, pl. Partyzantów – *60 lat plastyki kieleckiej*; udział w wystawie Towarzystwa Przyjaciół Sztuk Pięknych w Kielcach w lokalu BWA w Kielcach – malarstwo w Kielcach, Radomiu, Sandomierzu i innych miejscowościach województwa; kuratorzy i twórcy katalogu: Ł. Kossowski, J. Drygała, A. Zych.
- Wystawa czasowa, pl. Partyzantów – *Greckie malarstwo pejzażowe ze zbiorów Pinakoteki Narodowej w Atenach*; kurator B. Modrzejewska
- *Polski portret XVII i XVIII wieku w zbiorach Muzeum Narodowego w Kielcach*; w Muzeum Okręgowym w Radomiu; kurator B. Modrzejewska

1983

- Wystawa czasowa, pl. Partyzantów – *Najcenniejsze zakupy, dary i znaleziska MNKi 1979-1983* w tym malarstwo; kurator J. Kuczyński
- Wystawa objazdowa: *Polskie malarstwo krajobrazowo-rodzajowe 1860-1930 ze zbiorów Muzeum Narodowego w Kielcach* – Czechosłowacja: Praga 21 X-15 XI, Nitra 26 XI-17 XII; kuratorzy: B. Modrzejewska, A. Oborny

1984

- Wystawa stała, pl. Partyzantów – *Współczesne malarstwo i grafika polska ze zbiorów MNKi*; scenariusz: Ł. Kossowski, W. Ozdoba-Kosierkiewicz; czynna do 1988
- Wystawa czasowa, pałac – *Powrót „Marysienki Sobieskiej” do Kielc*; pokaz wielkoformatowego obrazu Józefa Brandta *Wyjazd królowej Marysienki Sobieskiej z Wilanowa*; po konserwacji w Krakowie, w otoczeniu muzealiów z XVII w.; wg scenariusza J. Kuczyńskiego
- Wystawa zagraniczna: *Polski portret szlachty z XVII i XVIII w ze zbiorów MNKi*; Londyn, Polish Cultural Institute; kurator B. Modrzejewska

1985

- Wystawa czasowa, pl. Partyzantów – *Pejzaże Wojciecha Weissa ze zbiorów polskich*; kolejne pokazy: w Muzeum Narodowym w Warszawie i TPSP w Krakowie; kurator Ł. Kossowski

1986

- Wystawa objazdowa – *Polski portret nowożytny [XVII-XVIII w.]* / *Polska furste-och grauportraet*; ze zbiorów MNKi i Muzeum z Międzyrzecza; w Naetely Kansallismuseossa Utstaellning i Nationalmuseum w Helsinkach; 6 III-7 V; w Turku, 15 V-24 VI; kuratorzy: B. Modrzejewska, A. Oborny
- Wystawa czasowa, pl. Partyzantów – *Karl Schmitt-Rottluff (1884-1976). Malarstwo – grafika*; przyjeta z Muzeum Miejskiego w Karl-Marx-Stadt (Chemnitz); 22 X-31 I 1988; kuratorzy B. Modrzejewska, W. Ozdoba-Kosierkiewicz; kolejny pokaz Kraków i Ośrodek Kultury NRD

1987

- Wystawa objazdowa – *Polskie malarstwo i grafika około 1900/ Polnische Malerei und Graphik um 1900* ze zbiorów MNKi i Muzeum Narodowego w Warszawie; w Muzeum Miejskim w Karl-Marx-Stadt 27 VII-16 IX; drugi pokaz: Berlin (Wsch.), Ośrodek Informacji i Kultury Polskiej 24 IX-2 XI; scenariusz: B. Modrzejewska, W. Ozdoba-Kosierkiewicz; kurator B. Modrzejewska, E. Jeżewska

1988

- Wystawa czasowa, pl. Partyzantów – *Malarstwo i rzeźba Bożenny Biskupskiej*; autorska, zorganizowana przez Stołeczne BWA w Warszawie – Galerię Rzeźby; 8 VII-31 VIII; kurator E. Jeżewska
- Wystawa czasowa, pl. Partyzantów – *Nabytki Muzeum Narodowego w Kielcach 1984-1988*; z okazji 80-lecia muzeum; zespół kuratorów: m.in. B. Modrzejewska; malarstwo od wieku XVIII do 1985 r.; plastyka po II wojnie światowej wg układu: „Pejzaż – sztuka dla sztuki – człowiek i świat – wątek polski”

1989

- Wystawa czasowa, pl. Partyzantów – *Zbigniew Kurkowski. Malarstwo*; przy współpracy z BWA w Kielcach – autorska retrospektywa; 14 IV-21 VIII; kurator E. Jeżewska
- Wystawa czasowa, pl. Partyzantów – *Pejzaż ukraiński i miniatury portretowe ze zbiorów Muzeum Sztuki w Winnicy*; 21 VIII- 8 IX; kuratorzy: B. Furnal, E. Jeżewska
- Wystawa czasowa, pl. Partyzantów – *Młoda sztuka z Karl-Marx-Stadt. Malarstwo – grafika* z Muzeum Miejskiego w Chemnitz; Niemcy, prace pięciu autorów: Vera Kozik, Klaus Sobolewski, Matthias Stein, Klaus Suess, Steffen Volmer; kurator E. Polit

1990

- Wystawa czasowa, pl. Partyzantów – *Biały okres w malarstwie Wojciecha Weissa oraz Aneri* ze zbiorów Zofii Weiss-Albrzykowskiej; 25 VII-22 V 1991; kurator B. Modrzejewska
- Wystawa czasowa, pl. Partyzantów – *Lwów w rysunkach Władysława Szczępańskiego*; autorska; kurator B. Modrzejewska
- Wystawa czasowa, pl. Partyzantów – *Władysław Jarocki (1879-1965). Moje drogi malarckie*; ze zbiorów polskich, przejęta z Muzeum Okręgowego w Sandomierzu; 3 VII- 9 IX; scenariusz Z. Weiss-Albrzykowska; kurator E. Jeżewska
- Wystawa czasowa, pl. Partyzantów – *Współczesne malarstwo polskie – Przemijanie*; 6 XI-6 I; kurator E. Jeżewska

1991

- Wystawa czasowa, pl. Partyzantów – *Arcydzieła malarstwa polskiego z Galerii*

- „Sukiennice” w Krakowie; 25 I-1 IV; kuratorzy z MNKi; B. Modrzejewska, A. Oborny
- Wystawa – *Polski portret reprezentacyjny z XVIII-XIX w.* ze zbiorów MNKi; Dom Kultury Zakładów Chemicznych w Oświęcimiu: 19 II-17 III; wg E. Jeżewskiej
 - Wystawa czasowa, Rynek – *Ku pokrzepieniu serc*; XII-III; wernisaż 13 XII; kuratorzy: J. Główka, E. Jeżewska, T. Kosiński
 - Wystawa przywrócona, Rynek – *Współczesne malarstwo i grafika polska*; VI-XII; kuratorzy: E. Jeżewska, M. Pieniążek-Samek
- 1992**
- Wystawa czasowa, Rynek – *Wokół secesji ze zbiorów Muzeum Narodowego w Krakowie i MNKi*; kuratorzy: A. Kwaśnik-Gliwińska, B. Modrzejewska, E. Jeżewska
- 1993**
- Wystawa czasowa, Rynek – *Sztuka niemiecka. Polska kolonia artystyczna w Monachium*; ze zbiorów MNKi; 25 V-30 IX, kuratorzy: E. Jeżewska, J. Mielcarska-Kaczmarczyk, T. Kosiński, M. Pieniążek-Samek
- 1994**
- Wystawa czasowa, Rynek – *Ikony z kolekcji Muzeum Narodowego w Krakowie*; 13 X-19 II; scenariusz B. Gumińska, kurator E. Jeżewska, I. Rajkowska
 - Wystawa czasowa zewnętrzna – *Malarstwo Ryszarda i Stanisława Prausów* ze zbiorów MNKi; w lokalu Stowarzyszenia „Civitas Christiana” w Kielcach; kurator A. Myślińska
- 1995**
- Wystawa czasowa, Rynek – *Jan Matejko/ warsztat artysty*; ze zbiorów Dom Jana Matejki O. MNK; 16 III-4 VIII; scenariusz M. Buyko, kurator M. Gucwa
 - Pokaz czasowy zewnętrzny – *Pejzaż zimowy*; w Bank PKO SA w Kielcach
- 1996**
- Wystawa czasowa, pałac – *Sztuka niemiecka 1450-1800 w zbiorach polskich*, w tym malarstwo i rzeźba; ekspozycja przy współpracy z Goethe-Institut München i pomocy finansowej Fundacji Współpracy Polsko-Niemieckiej; 7 II-23 VI; kuratorzy: A. Kwaśnik-Gliwińska, M. Pieniążek-Samek, E. Jeżewska, T. Kosiński
 - Wystawa czasowa, Rynek – *Gry barwne. Komitet Paryski 1923-1939*; z Muzeum Narodowego w Krakowie, ze zbiorów ogólnopolskich: 15 X-15 XII; scenariusz dr S. Krzysztofowicz-Kozakowska, kurator E. Jeżewska
- 1997**
- Wystawa czasowa, pałac – *Stefan Żechowski/ rysunek – malarstwo*, ze zbiorów żony Marianny Żechowskiej i MNKi; IV-IX; kuratorzy: I. Rajkowska, E. Polit
- 1998**
- Wystawa stała, pałac – *Galeria malarstwa polskiego i europejskiego rzemiosła artystycznego* – 30 IV; kuratorzy: A. Oborny, E. Jeżewska, A. Kwaśnik-Gliwińska; opr. plast. Grzegorz Knap; czynna do 2006
 - Wystawa czasowa zewnętrzna – *Malarstwo Henryka Czarneckiego* z daru córki malarza, Wandy Czarneckiej; Bank PKO SA w Kielcach; kurator I. Rajkowska
 - Wystawa czasowa, pałac – *Współczesne malarstwo polskie ze zbiorów Muzeum*

Narodowego w Kielcach; z okazji jubileuszu 90-lecia muzeum; 24 XI - 15 VIII; kurator I. Rajkowska

1999

- Wystawa czasowa, pałac – *Władysław Aleksander Malecki (1836-1900)*; IX-II, monograficzna ze zbiorów polskich; drugi pokaz w MN w Krakowie (2000); kurator A. Oborny, E. Jeżewska

2000

- Wystawa czasowa, pałac – *Rafał Olbiński. Malarstwo – grafika*, autorska retrospektywa, prace R. Olbińskiego; współfinansowanie: Wojewoda Świętokrzyski, Urząd Miasta w Kielcach, Agencja Reklamowa „Tewa” w Kielcach; 18 XI-11 II; kurator I. Rajkowska; opr. plast.: I. Chełkowska, G. Knap

2001

- Wystawa stała – *Apartament Biskupi*; nowa aranżacja sal po zakończeniu prac badawczych architektonicznych i konserwatorskich; otwarta od 19 I.
- Wystawa czasowa, pałac – *Henryk Czarnecki (1889-1972)*; monograficzna ze zbiorów polskich z daru Wandy Czarneckiej; 24 V- 30 IX; kurator I. Rajkowska
- Wystawa czasowa, pałac – *Józef Czapski/ 18 obrazów z kolekcji rodziny Popiel de Boisgelin*, pokaz kolekcji zdeponowanej w muzeum przez właścicieli z Francji oraz pamiątek po J. Czapskim ze zbiorów prywatnych w Krakowie; 24 V-30 IX; kurator E. Jeżewska
- Wystawa czasowa, pałac – *Piotr Michałowski (1800-1855) w dwusetną rocznicę urodzin*; monograficzna ze zbiorów polskich, przejęta z Muzeum Narodowego w Krakowie; kurator E. Jeżewska

2002

- Wystawa czasowa, pałac – *Marian Czapla. W 30-lecie pracy twórczej*; autorska retrospektywa, malarstwo M. Czapli, współpraca z BWA w Kielcach; 23 V-11 VIII, kurator I. Rajkowska

2003

- Wystawa czasowa, pałac – *Leon Wyczółkowski 1852-1936. W 150. rocznicę urodzin artysty*; z Muzeum Narodowego w Krakowie – monograficzna ze zbiorów polskich; 5 VI-27 VII; kurator E. Jeżewska
- Wystawa czasowa, pałac – *Karol Hiller (1891-1939)*; monograficzna z Muzeum Sztuki w Łodzi, ze zbiorów organizatora wystawy i prywatnych; 12 VIII-19 X; scenariusz Z. Karnicka, kurator I. Rajkowska
- Wystawa czasowa, pałac – *95 lat Muzeum Narodowego w Kielcach*; pokaz towarzyszący obchodom 95-lecia muzeum, ze zbiorów MNKi: malarstwo i rzeźba; 8-10 X

2004

- Wystawa czasowa, pałac – *Siudmak. Fantastyczne światy*, prace Wojciecha Siudmaka, autorska retrospektywa; 22 I-6 III; kurator I. Rajkowska
- Wystawa czasowa, pałac – *Bolesław Cetner. Malarstwo – budzą nas kolory*, autorska retrospektywa; 23 III-16 V; kurator E. Jeżewska
- Pokaz czasowy jednego dzieła, pałac – *Potyczka na folwarku Czarnów – 1914 rok* fragment tryptyku *Wjazd Józefa Piłsudskiego do Kielc w 1914*; depozyt Urzędu Miasta w Kielcach; V-VI
- Pokaz czasowy, pałac – *Portrety dzieci ze zbiorów MNKi z okazji Dnia Dziecka*, VI, E. Jeżewska

- Wystawa czasowa, pałac – *Wolski – obecność w sztuce*, prace Adama Wolskiego, autorska retrospektywa; 1 VI-23 VIII; kurator I. Rajkowska
- Wystawa czasowa, pałac – *Samuel Tepler (1918-1998). Malarstwo, rysunek, grafika z kolekcji Davida Malka*, depozyt Fundacji „Signum” w Poznaniu; 7 X-8 XI; kurator E. Jeżewska

Wystawy poza MNKi

- Wystawa w Muzeum Przypkowskich w Jędrzejowie – *Józef Czapski/ 18 obrazów z kolekcji rodziny Popiel de Boisgelin*, wernisaż 30 I

2005

- Wystawa czasowa, pałac – *Danuta Leszczyńska-Kluza. Malarstwo – grafika*; autorska, przejęta z Muzeum Narodowego w Krakowie; 28 VI-28 VIII; kuratorki: E. Jeżewska, M. Pieniążek-Samek
- Wystawa czasowa, pałac – *Sztuka Kielecczyny po 1945 roku ze zbiorów Muzeum Narodowego i Biura Wystaw Artystycznych w Kielcach*; 21 IX-19 III 2006; kurator I. Rajkowska
- Prezentacja czasowa jednego dzieła, pałac – *Jan Paweł II (18 maja 1920 – 2 kwietnia 2005). In memoriam*: obraz Krzysztofa Jackowskiego (Kielce), *Jan Paweł II*, 1991; 28 VI-28 VIII

2006

- Wystawa stała – *Galeria malarstwa polskiego i sztuki zdobniczej*; czynna od 2. poł. roku przy Dziale Malarstwa i Rzeźby pozostały sale do Młodej Polski włącznie; malarstwo w czterech końcowych pomieszczeniach galerii przekazano Działowi Sztuki Współczesnej (nastąpiła częściowa zmiana scenariusza ekspozycji w tych salach)
- Wystawa stała, ul. Orla – *Galeria przy Orlej* otwarta 18 II; pierwsza wystawa – *Sztuka Współczesna ze zbiorów nowopowołanego Świętokrzyskiego Towarzystwa Zachęty Sztuk Pięknych*; opiekun I. Rajkowska
- Prezentacja, pałac – *Dzieła uczniów SSP w Krakowie* towarzysząca sesji popularno-naukowej; obrazy ze zbiorów MNKi (m.in.: J. Malczewskiego, S. Wyspiańskiego, J. Fałata) oraz faksymile dokumentów J. Matejki jako dyrektora krakowskiej SSP; 15-30 III; org. E. Jeżewska
- Wystawa czasowa, pałac – *Motywy mitologiczne w sztukach plastycznych. Wystawa ze zbiorów Muzeum Narodowego w Kielcach i Muzeum Pałacu w Wilanowie*; 27 IV-24 IX; kurator A. Kwaśnik-Gliwińska, współpraca: J. Kaczmarczyk; E. Jeżewska, I. Rajkowska

2007

- Prezentacja, pałac – *Portrety znanych kobiet w malarstwie w Muzeum Narodowym w Kielcach XVI w. – 1900 r.*; 4-15 III; E. Jeżewska

2008

- Wystawa czasowa, pałac – *Donatorzy Muzeum Narodowego w Kielcach*; 22 IV-30 VIII; kurator: J. Kaczmarczyk, opr. plast. W. Oleszczak
- Wystawa czasowa, pałac – *Najcenniejsze zabytki Muzeum Narodowego w Kielcach*; 8 X-5 I 2009; kuratorzy A. Kwaśnik-Gliwińska, T. Kosiński; opr. plast. W. Oleszczak

SESJE NAUKOWE

1969

- *Konferencja naukowa poświęcona twórczości J. Szermentowskiego* – referaty: I. Jakimowicz, prof. J. Starzyński, prof. J. Sienkiewicz

1978

- *Polski portret XVII i XVIII w.* – referaty: dr J. Ruszczycówna, prof. W. Czapliński, W. Ozdoba-Kosierkiewicz, B. Modrzejewska

1981

- *Inspiracje sztuką Japonii w europejskim i polskim modernizmie* – referaty: Ł. Kossowski, M. Podraza-Kwiatkowska, J. Wiercińska, M. Sawoń, A. Ryszkiewicz, K. Kwiatkowski, K. Gałęcka, M. Dzieduszycka

2006

- *Dziela uczniów Szkoły Sztuk Pięknych/ Akademii w Krakowie* – referaty: M. Buyko, A. Zeńczak, A. Rajch, M. Pieniążek-Samek, M. Gorzelak, E. Jeżewska

PAINTING DEPARTMENT

In the Painting and Sculpture Department – formed from the Art Department (1982) there are paintings and sculptures coming from private and official gifts as well as numerous purchases. We also hold on deposit furnishing and equipment from old mansions and palaces in our province, from the times before 1945. In 2005 the collection had 2058 objects (according to the inventory books), in 2006 1049 exhibits were handed over to the newly-created Contemporary Art Department. Museum collection of painting and sculpture, subjected to preservation works, creates the image of the museum as a national institution. In the Gallery of Polish Painting we may see works by outstanding Polish painters. The Gallery (opened 1968) was extended twice: in 1972 and 1998, and is still being developed (paintings from the 17th to 20th century). Real pearls are for instance works by Old Polish painters (courtly and guild ones), academicians: R. Hadziewicz, J. Szermentowski and W. Malecki, W. Gerson, active in Munich e.g. J. Brandt, O. Boznańska, J. Pankiewicz and W. Podkowiński, J. Malczewski, S. Wyspiański and J. Mehoffer, J. Stanisławski. The painting of European schools (17th and 18th century) is presented on the second permanent exhibition „Historical interiors of the 17th and 18th century” in the former bishops’ palace from the 17th century (since 1971). Contemporary paintings (post-war years) were presented for a long period of time (1984-1988/1991), there were also some works of artists who work in Kielce. Objects from Painting Department, especially portraits and landscapes, took part in many exhibitions *in situ* – monographic ones about painters: J. Szermentowski, W. Malecki, or H. Czarnecki; in Poland and abroad (in Europe and beyond) and also exhibitions prepared by many other museums, especially National Museums in Warsaw and Cracow. Generations of department staff, mainly art historians, apart from preparing scientific documentation of exhibits, have been also the authors of exhibition scenarios, catalogues and exhibition guidebooks, articles in the museum annuals, professional magazines and local press. They have given lectures: in the museum (lessons for children and teenagers, lectures for students and participants of the University of the Third Age, occasional speeches) and on the radio (e.g. series of radio programmes on the Radio Kielce). They also organized scientific lectures for guests from different parts of Poland.